

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Miastków Kościelny, 2025

Zamawiający:

Gmina Miastków Kościelny
ul. Rynek 6
08-420 Miastków Kościelny

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem
Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:
Joanna Kaszubska – Konsultant
Martyna Ciska – Konsultant
Zuzanna Ciska – Analityk

Spis treści

Wstęp	4
1. Wnioski z diagnozy.....	8
1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy.....	8
1.2. Analiza SWOT	29
1.3. Potencjał gminy	31
1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe.....	32
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	35
2.1. Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców	36
2.2. Cel strategiczny 2. Wykorzystany potencjał rekreacyjny Gminy oraz konkurencyjna gospodarka lokalna.....	43
2.3. Cel strategiczny 3. Harmonijny ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne...	49
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	56
3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych.....	56
3.2. System powiązań przyrodniczych.....	58
3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych.	61
3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.....	63
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Miastków Kościelny.....	69
4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu	69
4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	71
4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	73
4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	74
4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	74
4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	75
4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW.....	79
4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko ..	79
4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	80
4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	82
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	82
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Miastków Kościelny	84
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	84
8. Ramy finansowe i źródła finansowania	88
Spis tabel i rysunków.....	107

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Miastków Kościelny, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2030 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026;
- Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy Miastków Kościelny z dokumentami wyższego rzędu.

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2032 stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta Uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 r. poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Cele zakładane do realizacji przez Gminę Miastków Kościelny wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów Uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 r. poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Miastków Kościelny zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów Uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Miastków Kościelny, obejmujące dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej oraz ograniczające negatywny wpływ transportu na środowisko, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026

Program przyjęty został uchwałą nr 242 Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2023 r. Głównym celem Programu jest: Zwiększenie odporności zasobu zabytkowego w Polsce.

Powyższy cel realizowany będzie przez trzy następujące cele szczegółowe:

1. Weryfikacja wybranego zasobu zabytków i wzmocnienie narzędzi ochrony dziedzictwa o wyjątkowej wartości;
2. Wzmocnienie potencjału organizacyjnego systemu ochrony zabytków;
3. Rola zabytków w zrównoważonym rozwoju (edukacja i partycypacja).

Jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Miastków Kościelny jest rozwój usług kultury oraz ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego, w ramach którego prowadzone będą działania realizujące wyżej wymienione cele szczegółowe. Zgodnie z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

Strategia została przyjęta uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r. w sprawie Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze. Jest ona najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym kierunki polityki rozwoju w perspektywie średnio- i długookresowej, wskazującym główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Jest też punktem odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych na poziomie regionalnym oraz lokalnym.

Wizja Strategii brzmi: Mazowsze z Warszawą, Warszawa ku Europie.

Celem głównym określonym w Strategii Rozwoju Województwa jest zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałą i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.

Powyższe założenia zostaną osiągnięte poprzez realizację następujących obszarów działań i celów rozwojowych:

- gospodarka:
 - konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze,
- dostępność:
 - dostępne i mobilne Mazowsze,
- środowisko i energetyka:
 - zielone, niskoemisyjne Mazowsze,
- społeczeństwo:
 - Mazowsze zintegrowane społecznie,
- kultura i dziedzictwo:
 - Mazowsze bogate kulturowo.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2023-2030. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa mazowieckiego.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 poz. 198) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Gminy i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Miastków Kościelny na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy

Położenie geograficzne i komunikacyjne

Gmina Miastków Kościelny jest gminą wiejską położoną w powiecie garwolińskim, w województwie mazowieckim. Graniczy ona z:

- gminą wiejską Borowie (województwo mazowieckie, powiat garwoliński),
- gminą miejsko-wiejską Żelechów (województwo mazowieckie, powiat garwoliński),
- gminą wiejską Górzno (województwo mazowieckie, powiat garwoliński),
- gminą wiejską Stoczek Łukowski (województwo lubelskie, powiat łukowski),
- gminą wiejską Wola Mysłowska (województwo lubelskie, powiat łukowski).

W odległości ok. 50 km od gminy Miastków Kościelny zlokalizowana jest Warszawa.

Ważnym elementem wpływającym na rozwój gospodarczy, a także jakość życia mieszkańców jest infrastruktura transportowa. Dobrej jakości i rozbudowany system komunikacji stanowi jeden z czynników przyciągających przedsiębiorców i inwestorów oraz ma wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców i realizację ich potrzeb.

Przez obszar gminy nie przebiegają istotne w skali kraju czy regionu szlaki komunikacyjne. Układ drogowy gminy tworzy system dróg powiatowych i gminnych, pełniąc funkcję powiązań zewnętrznych i wewnętrznych gminy oraz stanowią bezpośrednią obsługę przylegających do dróg nieruchomości. Stan techniczny dróg nie jest zadowalający, drogi nie są wyposażone w pobocza i chodniki, natomiast w nawierzchni często występują ubytki.

Przez teren gminy Miastków Kościelny nie przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie. Ponadto nie przebiegają tam linie kolejowe, ani nie są zlokalizowane lotniska i lądowiska.

Środowisko przyrodnicze

Walorami przyrodniczymi nazywamy wszystkie te elementy i zasoby środowiskowe, ukształtowane bez wpływu i ingerencji człowieka, które mogą stać się celem ruchu turystycznego. Są one jednymi z najważniejszych aspektów branych pod uwagę przy opisywaniu atrakcyjności danego regionu. Mają wpływ nie tylko na turystykę obszaru, ale również na sferę gospodarczą i ekonomiczną. Walory przyrodnicze można sklasyfikować według następującego podziału:

- udział powierzchni terenów zielonych i lasów,
- udział powierzchni terenów będących pod ochroną,
- powierzchnia wód powierzchniowych,
- ukształtowanie powierzchni,
- stan środowiska przyrodniczego.

Największym zagrożeniem dla walorów przyrodniczych jest niewątpliwie człowiek i związana z nim jego aktywność, w tym należy uwzględnić zanieczyszczenie środowiska, urbanizację, a także turystykę.

Tereny leśne gminy Miastków Kościelny zarządzane są przez Nadleśnictwo Garwolin.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie gminy Miastków Kościelny zgodnie z danymi GUS na koniec 2023 r. wynosiła 1 689,62 ha. Lesistość na terenie gminy wynosi 19,60%. Szczegółowe dane na temat lasów i gruntów leśnych zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 1. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Miastków Kościelny

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2023
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	1 689,62
Lesistość	%	19,60
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	576,62
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	576,62
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	575,59
Grunty leśne prywatne	ha	1 113,00
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	1 670,67
Lasy publiczne ogółem	ha	557,67

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2023
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	557,67
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	556,64
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	1,03
Lasy publiczne gminne	ha	0,00
Lasy prywatne ogółem	ha	1 113,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp 15.11.2024 r.)

Lasy na terenie gminy występują równomiernie w niewielkich kompleksach poza dolinami. Większe zespoły leśne występują na wschodzie (na wschód od Miastkowa Kościelnego), na północnym wschodzie (rejon wsi Zgórze) oraz na północnym wschodzie (rejon wsi Kujawy). W lasach dominują siedliska borowe z przewagą boru mieszanego świeżego o drzewostanie, w którego skład wchodzi głównie sosna z domieszką dębu, brzozy i grabu. W dolinach rzecznych, zagłębieniach i obniżeniach terenowych występują siedliska łągu i olsu. Pod względem gatunkowym dominuje olcha, ale występuje także topola i wierzba².

Na terenie gminy istnieją tereny gdzie występują rzadkie jak i prawnie chronione gatunki roślin takie jak: naparstnica zwyczajna, pierwiosnek lekarski, złoć żółta, przetacznik ożankowy, zawilce, przytulinka wiosenna oraz „Gąsowski strumyk” łąg przystrumykowy porastający dolinkę wąwozu z meandrującym ciekim³.

Na terenie Nadleśnictwa Garwolin zlokalizowane są m.in. takie grzyby jak: borowik szlachetny, podgrzybek brunatny, koźlarz babka, koźlarz czerwony, maślak zwyczajny, czubajka kania i gąska zielonka⁴.

Zieleń urządzoną na obszarze gminy tworzy przede wszystkim zabytkowy park w Miastkowie Kościelnym wraz z aleją grabową prowadzącą do kościoła. Ponadto na jej terenie zlokalizowane są również cmentarze.

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze gminy Miastków Kościelny znajduje się 5 pomników przyrody.

² <https://miastkowkoscielny.pl/nasza-gmina/srodowisko-przyrodnicze> (dostęp: 15.11.2024 r.)

³ <https://miastkowkoscielny.pl/nasza-gmina/srodowisko-przyrodnicze> (dostęp: 15.11.2024 r.)

⁴ https://garwolin.warszawa.lasy.gov.pl/polozenie/-/journal_content/56/18063/28882629?p_p_auth=1EytDQhf (dostęp: 15.11.2024 r.)

Pomnik przyrody – pojedynczy twór przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Szczegóły dotyczące pomników przyrody na terenie gminy Miastków Kościelny prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Pomniki przyrody na terenie gminy Miastków Kościelny

Lp.	Typ i podtyp pomnika	Charakterystyka	Akt prawny o utworzeniu
1.	Wieloobiektowy Grupa drzew	2 x Dąb czerwony - Quercus rubra	Zarządzenie Nr 24/86 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 lipca 1986 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
2.	Wieloobiektowy Grupa drzew	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa) 2 x Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior	Orzeczenie Nr 432 Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie z dnia 30.03.1974r. o uznaniu za pomnik przyrody
1.	Jednoobiektowy Drzewo	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	Dziennik Urzędowy Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie z dnia 11.04.1974 r. Nr 8, poz. 91
2.	Wieloobiektowy Grupa drzew	3 x Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	Orzeczenie Nr 159 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Urzędzie Wojewódzkim w Siedlcach z dnia 26.10.1983 r. o uznaniu za pomnik przyrody
3.	Jednoobiektowy Drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	Uchwała nr XXXIII/171/2021 rady Gminy Miastków Kościelny z dnia 26 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/> (dostęp: 19.03.2025 r.)

Gmina Miastków Kościelny należy do regionu wodnego Środkowej Wisły. Głównym ciekim przepływającym przez jej teren jest rzeka Wilga. Jest ona prawie na całej długości gminy uregulowana i stanowi element systemu melioracyjnego. Dolina rzeki cechuje się ciągłością nadrzecznych zadrzewień łęgowych. Nadrzeczne zadrzewienia to najskuteczniejszy filtr biogeochemiczny neutralizujący toksyczne zanieczyszczenia i nawozy sztuczne spływające z wodami opadowymi do rzeki⁵.

Na terenie gminy brak jest jezior, bądź innych dużych zbiorników wodnych⁶.

⁵ <https://miastkowkoscielny.pl/nasza-gmina/srodowisko-przyrodnicze> (dostęp: 13.11.2024 r.)

⁶ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miastków Kościelny* przyjęte uchwałą nr III/12/2014 Rady Gminy Miastków Kościelny z dnia 29 grudnia 2014 r.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły, na terenie gminy Miastków Kościelny zlokalizowane są następujące JCWP:

- RW200010253649 – Dopływ spod Borowia,
- RW200010253689 – Dopływ spod Łąk,
- RW200011253699 – Wilga od Dopływu z Brzegów do ujścia,
- RW20001025649 – Rudnia,
- RW200010253631 – Wilga do Dopływu z Brzegów,
- RW200010256139 – Świder do Świdra Wschodniego.

Jakość wód powierzchniowych na terenie gminy Miastków Kościelny jest w dużej mierze uzależniona od lokalnych warunków środowiskowych oraz działalności człowieka. Na tych terenach, charakteryzujących się dominacją rolnictwa, wody powierzchniowe są szczególnie narażone na zanieczyszczenia związane z intensywnym użytkowaniem gruntów. Spływy powierzchniowe, zwłaszcza po intensywnych opadach deszczu, mogą przenosić substancje chemiczne, takie jak nawozy i pestycydy, do rzek, rowów melioracyjnych, czy innych zbiorników wodnych. To zjawisko przyczynia się do nadmiernego wzbogacenia wód w składniki odżywcze, co może prowadzić do eutrofizacji, skutkującej zakwitaniem glonów i spadkiem jakości wody.

Gospodarka komunalna także odgrywa istotną rolę w jakości wód powierzchniowych. Na obszarach, gdzie infrastruktura kanalizacyjna jest niedostateczna, ścieki bytowe mogą niekontrolowanie przedostawać się do cieków wodnych, wnosząc do nich substancje organiczne, bakterie i inne zanieczyszczenia. Dodatkowo, niewłaściwe zarządzanie odpadami lub nielegalne składowanie śmieci może skutkować przedostawaniem się szkodliwych substancji do wód powierzchniowych, szczególnie w miejscach, gdzie woda jest bezpośrednio narażona na kontakt z terenem składowiska.

Znaczenie ma także transport i infrastruktura drogowa, szczególnie wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych. Wycieki paliwa, olejów czy stosowanie soli do odśnieżania dróg mogą powodować wprowadzenie do wód metali ciężkich oraz substancji chemicznych szkodliwych dla organizmów wodnych i całego ekosystemu.

Program monitoringu wód powierzchniowych przygotowuje się na okres 6 lat. Obecnie obowiązuje cykl monitoringu na lata 2022-2027. Opracowany program ma charakter wstępny i będzie podlegał corocznej aktualizacji. Klasyfikację wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za lata 2022-2023 zlokalizowanych na terenie gminy Miastków Kościelny przedstawiono w poniższej tabeli.

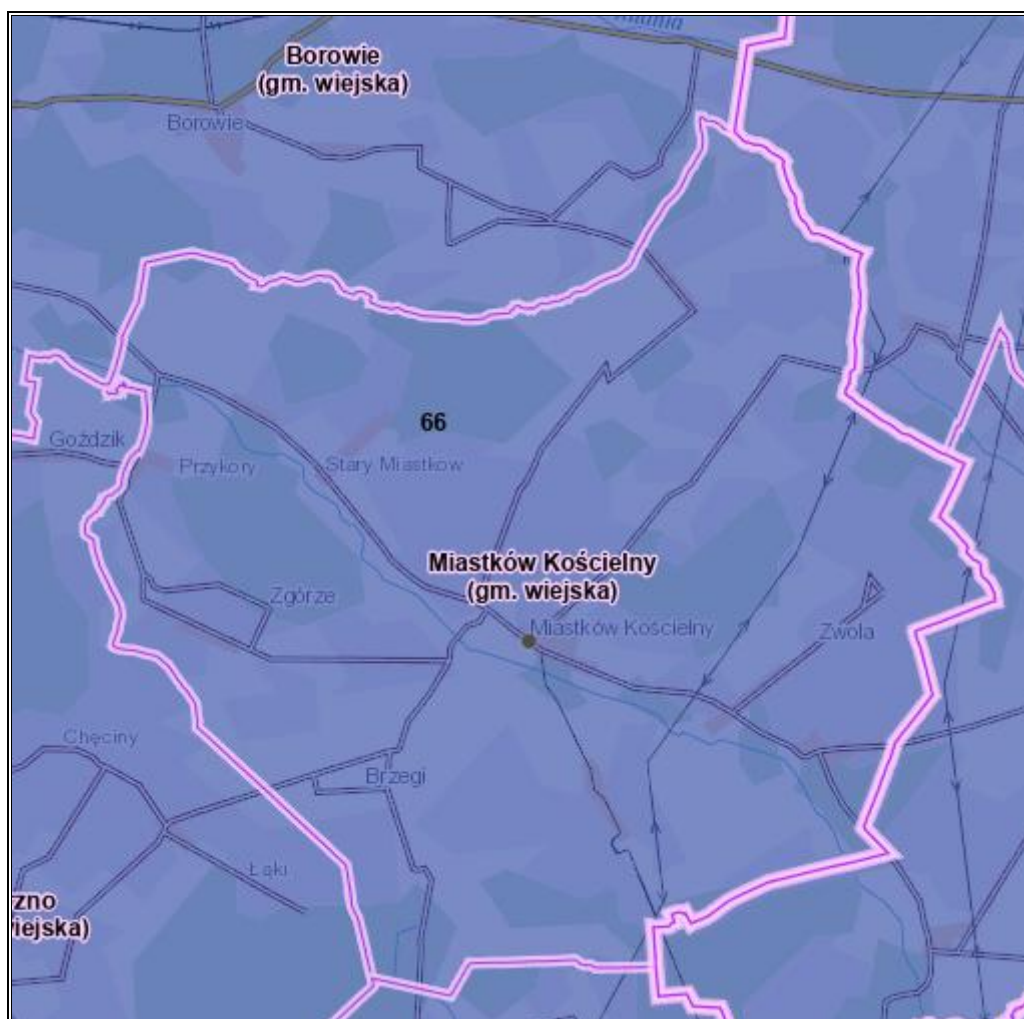
Tabela 3. Klasyfikacja elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego JCWP na terenie gminy Miastków Kościelny w latach 2022-2023

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
		Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Dopływ spod Borowia	RW200010253649	-	-	>2 (2023)	-	-	-	-
Dopływ spod Łąk	RW200010253689	-	-	>2 (2023)	-	-	-	-
Wilga od Dopływu z Brzegów do ujścia	RW200011253699	-	-	2 (2023)	-	-	-	-
Świder do Świdra Wschodniego	RW200010256139	3 (2022)	-	>2 (2022)	-	-	-	-

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

Według podziału Polski na 174 JCWPd, teren gminy Miastków Kościelny leży na obszarze jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 66 (PLGW200066).

Rysunek 1. JCWPd nr 66 na terenie gminy Miastków Kościelny

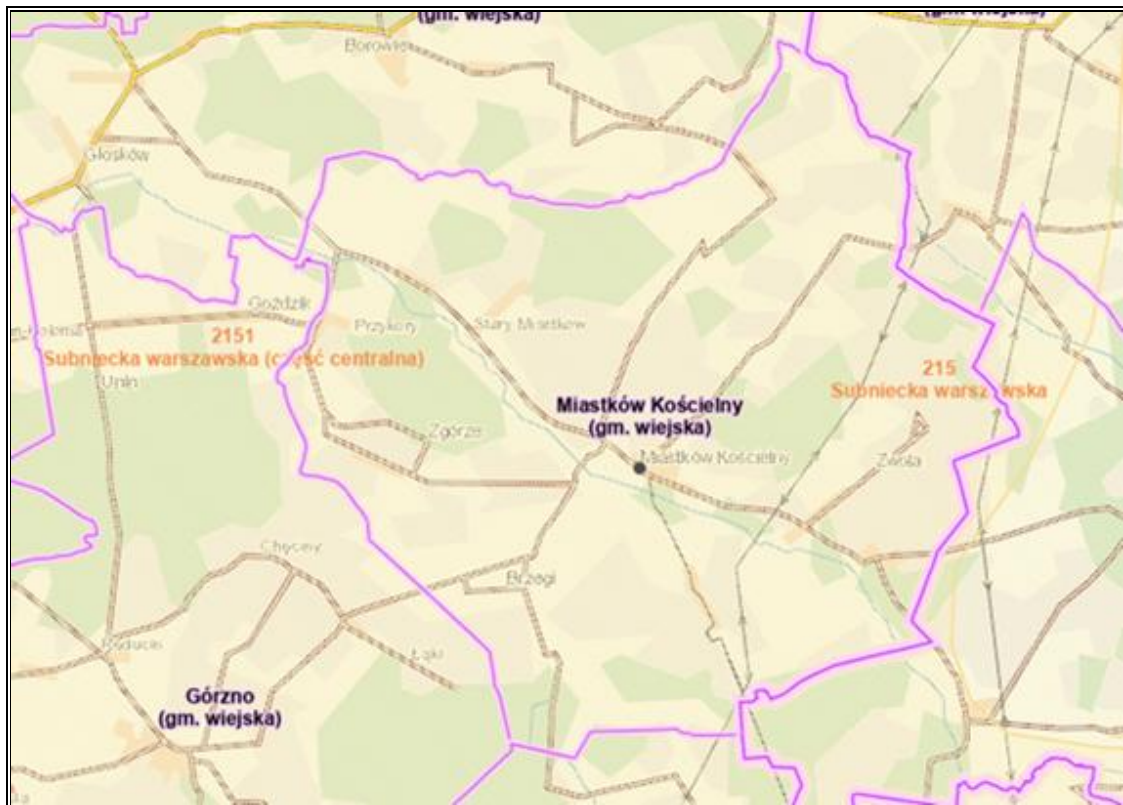
Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geologia.pgi.gov.pl/> (dostęp: 19.03.2025 r.)

Główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) to zespół przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym, którego granice są określone parametrami hydrogeologicznymi lub warunkami hydrodynamicznymi oraz warunkami formowania się zasobów wód podziemnych, wydzielony ze względu na jego szczególne znaczenie dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia w wodę, spełniający określone kryteria ilościowe i jakościowe: wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m³/h, wydajność ujęcia powyżej 10 000 m³/d, wodoprzewodność warstwy wodonośnej wyższa niż 10 m²/h, woda nadająca się do zaopatrzenia ludności w stanie surowym lub po jej ewentualnym prostym uzdatnieniu przy pomocy stosowanych obecnie i uzasadnionych ekonomicznie technologii. W obszarach deficytowych w wodę kryteria ilościowe przyjęte dla GZWP mogą być niższe,

lecz wyróżniające zbiornik o znaczeniu praktycznym na tle ogólnie mniej korzystnych warunków hydrogeologicznych.

Gmina Miastków Kościelny znajduje się w obszarze Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr: 215 – Subniecka warszawska oraz jego centralnej części – 2151 (pierwotnie określany numerem 215A). Są to zbiorniki porowe, które nie zostały udokumentowane. Udokumentowanie tego zbiornika, zarówno ze względu na jego wielkość, jak i głębokie zaleganie oraz słabe rozpoznanie, wymaga szerokiego zakresu prac badawczych⁷.

Rysunek 2. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na terenie gminy Miastków Kościelny

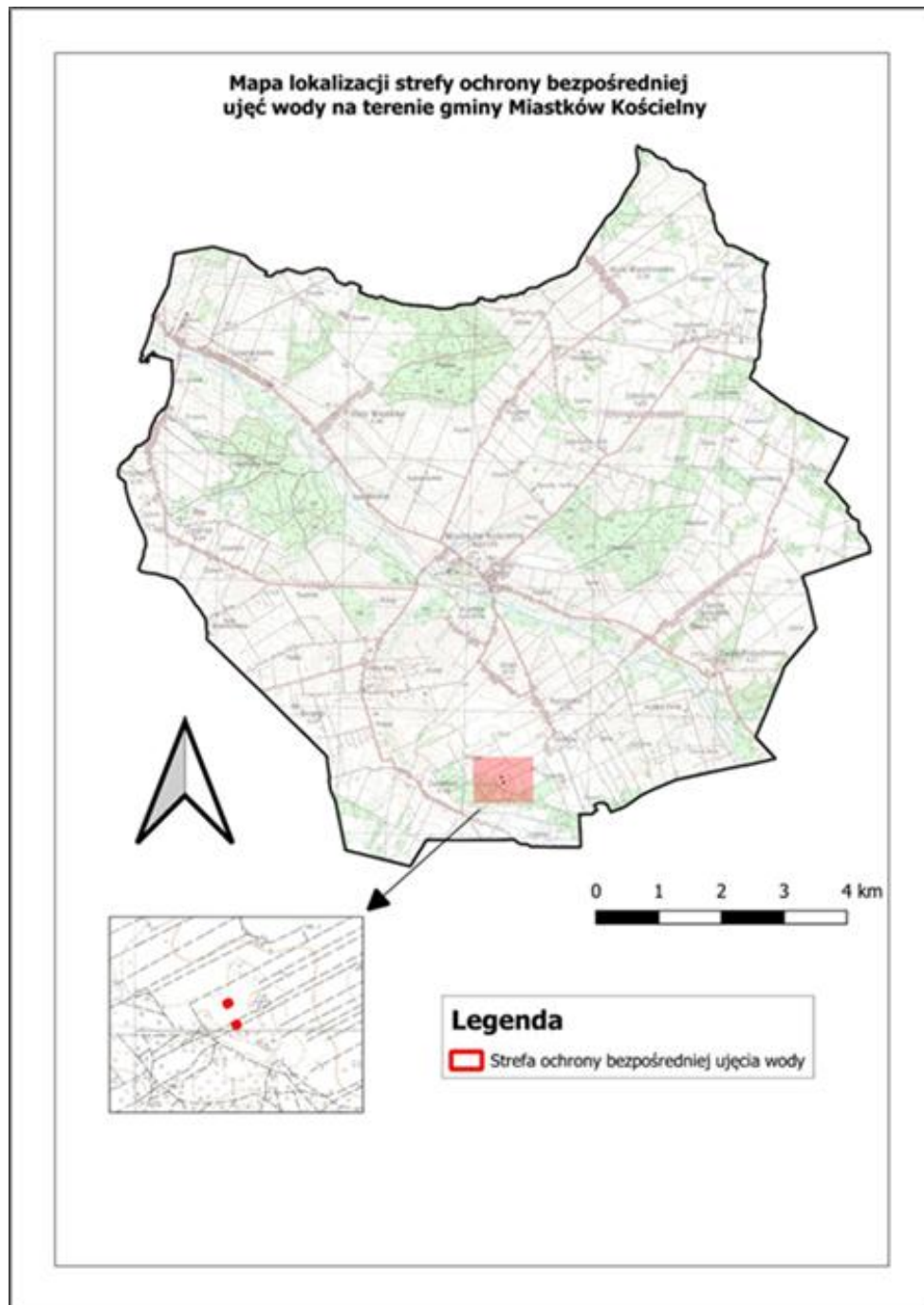
Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/> (dostęp: 19.03.2025 r.)

Na terenie gminy Miastków Kościelny nie występują strefy ochrony pośrednie ujęć wody. Jednakże zgodnie z decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Warszawie (znak WA.ZUZ.6.4100.98.2018.IB) ustanowiony został teren ochrony bezpośredniej dla ujęcia składającego się z dwóch studni nr 1A oraz nr 2, którego właścicielem jest Gmina Miastków Kościelny, zlokalizowanego na terenie działek nr 362/2 oraz 355/2 obręb 0008 Ryczyska, dla którego strefa ochrony bezpośredniej składa się z wód obszarów wokół:

⁷ Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce.

- studni nr 1A, zlokalizowanego w całości na terenie części działek 362/2 obręb 0008 Ryczyska, którego granice mają kształt prostokąta, o długości boków 20 m oraz 19 m oraz powierzchni 380 m²,
- studni nr 2, zlokalizowanego w całości na terenie części działek nr 355/2 obręb 0008 Ryczyska, którego granice mają kształt czworoboku o długości boków 22 m, 18 m, 23 m oraz 19 m oraz powierzchni 400 m².

Rysunek 3. Mapa lokalizacji strefy ochrony bezpośredniej ujęć wody na terenie gminy Miastków Kościelny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Jakość wód podziemnych na terenie gminy Miastków Kościelny może być zagrożona przez następujące czynniki:

- **rolnictwo**: Intensywne stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin może prowadzić do przenikania azotanów i pestycydów do wód podziemnych;
- **gospodarka komunalna**: Niewłaściwe zarządzanie ściekami, zwłaszcza w miejscach bez dostępu do sieci kanalizacyjnej, może prowadzić do zanieczyszczenia wód podziemnych substancjami organicznymi i mikroorganizmami chorobotwórczymi;
- **składowiska odpadów**: Nielegalne lub niewłaściwie zarządzane składowiska mogą prowadzić do przenikania szkodliwych substancji do wód podziemnych;
- **transport i infrastruktura drogowa**: Wycieki paliw i olejów z pojazdów oraz stosowanie soli drogowej w okresie zimowym mogą negatywnie wpływać na jakość wód podziemnych.

Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w 2022 r. JCWPd nr 66, na terenie której znajduje się Gmina Miastków Kościelny posiadała dobry stan wód.

Procesy demograficzne

Zgodnie z danymi GUS w roku 2023 gminę Miastków Kościelny zamieszkiwało 4 636 osób, z czego liczba mężczyzn wynosiła 2 349 osób, tj. 50,67%, a liczba kobiet – 2 287 osób, tj. 49,33%.

Analiza sytuacji demograficznej gminy Miastków Kościelny wskazuje na postępujące zmiany struktury wiekowej mieszkańców, które świadczą o starzeniu się społeczności lokalnej. Mimo dominacji ludności w wieku produkcyjnym, zauważalny jest jej systematyczny spadek, przy jednoczesnym wzroście udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Sytuacja ta stawia przed gminą wyzwania związane z zapewnieniem odpowiednich usług społecznych oraz opieki zdrowotnej dla osób starszych.

Dodatkowym czynnikiem wpływającym na liczbę mieszkańców jest utrzymujące się w ostatnich latach ujemne saldo migracji, wskazujące na odpływ ludności z obszaru gminy. Chociaż w ostatnim roku odnotowano pozytywny wynik przyrostu naturalnego, wieloletni trend wskazuje na potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na poprawę jakości życia, zwiększenie atrakcyjności gminy dla młodych rodzin oraz ograniczenie migracji mieszkańców do większych ośrodków miejskich.

Konieczne staje się więc wdrażanie aktywnej polityki prorodzinnej oraz budowanie warunków zachęcających do pozostawania na terenie gminy osób w wieku produkcyjnym i młodszych, co pozwoli w dłuższej perspektywie zahamować niekorzystne zmiany demograficzne.

Gospodarka

Gmina Miastków Kościelny pełni funkcję gminy typowo rolniczej, dlatego też głównym miejscem pracy i źródłem utrzymania dla większości mieszkańców jest praca w gospodarstwach rolnych oraz w lokalnych podmiotach usługowo-handlowych. Dobre połączenia komunikacyjne gminy z sąsiednimi miastami takimi jak Garwolin, Żelechów, Siedlce umożliwiają wielu mieszkańcom dojazd do zlokalizowanych na ich terenie szkół i zakładów pracy.

Istotną barierą rozwoju gospodarczego Gminy jest jednak brak wyznaczonych obszarów inwestycyjnych wyposażonych w infrastrukturę techniczną (sieć wodno-kanalizacyjna, energetyczna), co ma związek z charakterem rolniczym i przyrodniczym gminy

W celu przeanalizowania stopnia przedsiębiorczości wzięto pod uwagę dane dotyczące liczby podmiotów gospodarczych. W 2023 r. na terenie gminy Miastków Kościelny zarejestrowane były 302 podmioty gospodarcze. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem od roku 2019 wzrosła o 53, tj. o 21,29%. W sektorze publicznym działalność związana jest głównie z edukacją oraz opieką zdrowotną i pomocą społeczną, a w sektorze prywatnym przeważa branża budowlana oraz handel hurtowy i detaliczny.

Według klas wielkości dominują mikroprzedsiębiorstwa, tj. podmioty zatrudniające poniżej 10 pracowników. W 2023 r. zarejestrowane były 293 mikroprzedsiębiorstwa, które stanowiły 97,02% wszystkich podmiotów gospodarczych. Udział małych przedsiębiorstw (zatrudniających od 10 do 49 osób) wyniósł 2,98% wszystkich podmiotów. Na terenie gminy nie prowadzą swojej działalności średnie przedsiębiorstwa, zatrudniające od 50 – 249 osób.

Mieszkalnictwo

W ostatnich latach zauważalny jest niewielki rozwój mieszkalnictwa na terenie gminy Miastków Kościelny. W 2023 roku na terenie gminy znajdowało się 1 561 mieszkań (spadek o 1,14% w stosunku do roku 2019) o łącznej powierzchni 152 904 m² (wzrost o 0,89% w stosunku do roku 2019). Liczba izb w tym samym roku wyniosła 6 634 i wzrosła w stosunku do roku 2019 o 5,00%.

Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych jest również jednym z zadań własnych Gminy. W tym celu Gmina może tworzyć i posiadać swój zasób mieszkaniowy.

Edukacja i opieka nad dziećmi do lat 3

Na terenie gminy funkcjonuje żłobek oraz kilka placówek edukacyjnych prowadzonych przez Gminę Miastków Kościelny i Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Brzegi i Zasiadły w Brzegach.

Każda z nich zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry oraz bogatą ofertę dydaktyczną. Dyrektorzy jednostek oświatowych systematycznie zakupują pomoce dydaktyczne oraz sprzęt sportowy niezbędny do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Wychowanie i edukacja przedszkolna na terenie gminy jest prowadzone w placówkach:

- których organem prowadzącym jest Gmina Miastków Kościelny:
 - Publiczne Przedszkole w Miastkowie Kościelnym przy ul. Szkolnej 8,
 - Oddział Przedszkolny przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Leona Wyczółkowskiego w Miastkowie Kościelnym,
 - Oddziały Przedszkolne przy Publicznej Szkole Podstawowej w Zgórzu,
 - Oddziały Przedszkolne przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Marii Kownackiej w Zwoli,
- których organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Brzegi i Zasiadły w Brzegach:
 - Oddziały Przedszkolne przy Niepublicznej Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Brzegach.

Do przedszkola oraz Oddziałów Przedszkolnych przyjmowane są dzieci od 3 do 6 lat. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2019-2023 wzrósł i w 2023 r. wyniósł 91,74%.

Na terenie gminy funkcjonują trzy publiczne szkoły podstawowe, których organem prowadzącym jest Gmina Miastków Kościelny: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Leona Wyczółkowskiego w Miastkowie Kościelnym, Publiczna Szkoła Podstawowa w Zgórzu oraz Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Zwoli. Ponadto działa również Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Brzegach, której organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Brzegi i Zasiadły w Brzegach.

Na terenie gminy nie są prowadzone szkoły na poziomie ponadpodstawowym.

Pod względem edukacji na poziomie przedszkolnym i podstawowym oraz opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy funkcjonują placówki zaspokajające potrzeby w tym zakresie.

Kultura, turystyka, sport i rekreacja

Na obszarze Gminy Miastków Kościelny nie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury. W związku z powyższym zadania związane z rozpowszechnianiem kultury zajmują się: Gminna Biblioteka Publiczna w Miastkowie Kościelnym, placówki oświatowe, Koła Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów oraz Młodzieżowa Orkiestra Dęta działająca przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Leona Wyczółkowskiego w Miastkowie Kościelnym.

Gminna Biblioteka Publiczna zlokalizowana jest w Miastkowie Kościelnym przy ul. Szkolnej 5.

Księgozbiór biblioteki, na przestrzeni lat 2019-2023, zwiększył się o 8,75%. Liczba czytelników w tym samym okresie spadła o 43,34%, a liczba wypożyczonych przez nich na zewnątrz woluminów zmniejszyła się o 41,19%.

Biblioteka udostępnia nieodpłatnie książki nagrane w systemie książki cyfrowej dla niewidomych ze Stowarzyszenia Pomocy Osobom Niepełnosprawnym LARIX im. Henryka Ruszczyca. Książki nagrane są w specjalistycznym kodowanym formacie mp3, obsługiwany przez urządzenie do odtwarzania „Czytak”, oferuje dostęp do terminala Akademiki oraz udostępniała kody z Konsorcjum Empik Go⁸.

Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów w Miastkowie Kościelnym działa od 15 lat, licząc obecnie około 40 członków. Jego celem jest włączenie seniorów w przedsięwzięcia społeczności lokalnej i ich aktywizacja, wspieranie inicjatyw osób w podeszłym wieku oraz ferowanie atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego. W ramach swojej działalności zarząd oraz członkowie stowarzyszenia spotykają się dwa razy w miesiącu w celu omówienia spraw bieżących, organizują wycieczki i wieczorki integracyjne, biorą udział w imprezach kulturalnych na terenie powiatu.⁹

Na terenie gminy Miastków Kościelny funkcjonuje 13 Kół Gospodyń Wiejskich, zrzeszających w poszczególnych kołach od 14 do 63 członków. Koła te aktywnie biorą udział w wydarzeniach zarówno gminnych, jak i powiatowych. Głównie zajmują się organizacją imprez w swoich miejscowościach jak również przygotowaniem i dystrybucją regionalnych przysmaków podczas corocznych Dożynek Gminnych. Koła Gospodyń Wiejskich oprócz jednostek OSP integrują mieszkańców oraz aktywnie organizującą i uczestniczącą w życiu kulturalnym danej miejscowości¹⁰.

Młodzieżowa Orkiestra Dęta, która powstała w 2004 roku i funkcjonuje przy Publicznej Szkole Podstawowej w Miastkowie Kościelnym liczy obecnie 61 członków.

Członkowie orkiestry przygotowują oprawy muzyczne uroczystości szkolnych oraz środowiskowych o charakterze patriotycznym, religijnym oraz rozrywkowym. Muzycy biorą też udział w wielu prestiżowych przeglądach i konkursach. Występy w środowisku lokalnym oraz reprezentowanie szkoły w szerszym środowisku przyczyniają się do kształtowania właściwych postaw dzieci i młodzieży, rozwijania kultury i wychowania w duchu wartości patriotycznych¹¹.

Zadania z zakresu popularyzacji sportu i rekreacji realizują przede wszystkim jednostki oświatowe oraz pozarządowe organizacje sportowe działające na obszarze gminy

⁸ Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za rok 2023.

⁹ Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za rok 2023.

¹⁰ Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za rok 2023.

¹¹ Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za rok 2023.

m.in. zarejestrowane kluby i stowarzyszenia skupiające uczniów, trenerów, działaczy, nauczycieli i rodziców.

Popularyzacja odbywa się poprzez rozbudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w działaniach sportowych oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

Kluby sportowe gminy Miastków Kościelny to „ULKS Wilga Miastków” oraz „Ludowy Klub Sportowy Laguna Stary Miastków”. Pierwszy z wymienionych istnieje od 1992 roku, a w jego skład wchodzi 4 drużyny. Korzysta on ze stadionu/boiska, którego właścicielem jest gmina Miastków Kościelny.

Od kilku lat przy Szkole Podstawowej w Miastkowie Kościelnym istnieje kompleks boisk sportowych „Orlik” oraz boisko gminne użytkowane przez klub sportowy ULKS Wilga Miastków. Ponadto przy wszystkich szkołach podstawowych funkcjonują place zabaw¹².

Gmina Miastków Kościelny jest gminą rolniczą. Największą wartość przyrodniczą gminy stanowi dolina rzeki Wilgi, będąca bogatym ekosystemem przyrodniczym oraz głównym walorem urozmaicającym krajobraz. Lesistość gminy wynosi 19,60%¹³. Lasy na terenie gminy występują równomiernie w niewielkich kompleksach poza dolinami. Większe zespoły leśne występują na wschodzie (na wschód od Miastkowa Kościelnego), na północnym wschodzie (rejon wsi Zgórze) oraz na północnym wschodzie (rejon wsi Kujawy). W lasach dominują siedliska borowe z przewagą boru mieszanego świeżego o drzewostanie, w którego skład wchodzi głównie sosna z domieszką dębu, brzozy i grabu. W dolinach rzecznych, zagłębieniach i obniżeniach terenowych występują siedliska łągu i olsu. Pod względem gatunkowym dominuje olcha, ale występuje także topola i wierzba¹⁴.

Ochrona zdrowia

Za ochronę zdrowia na terenie gminy oraz zapewnienie podstawowej opieki medycznej mieszkańcom odpowiadają lokalny ośrodek zdrowia i apteka, które są zlokalizowane w Miastkowie Kościelnym. Nocną i świąteczną opiekę zdrowotną dla mieszkańców świadczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Garwolinie¹⁵.

Według danych GUS w 2023 r. mieszkańcom gminy udzielono 15 786 porad lekarskich przez przychodnię podległą samorządowi terytorialnemu. Od 2019 r. do 2023 r. liczba porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wzrosła o 3,33%.

¹² Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za rok 2023.

¹³ Bank danych lokalnych GUS.

¹⁴ <https://miastkowkoscielny.pl/nasza-gmina/srodowisko-przyrodnicze> (dostęp: 18.03.2025 r.)

¹⁵ <https://pacjent.gov.pl/nocna-i-swiateczna-opieka-zdrowotna> (dostęp: 18.03.2025 r.)

W wyniku przeprowadzonych reform mieszkańcy mogą dokonywać wyboru lekarza i przychodni, dlatego nie wszyscy mieszkańcy gminy korzystają z pomocy ośrodka zdrowia na jej terenie.

Ponadto na terenie gminy swoje usługi świadczy również gabinet stomatologiczny¹⁶.

Mieszkańcy Gminy Miastków Kościelny mają dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy. Natomiast w zakresie specjalistycznej pomocy medycznej korzystają oni z placówek zlokalizowanych w sąsiednich miastach.

Pomoc społeczna

Ustawowe zadania pomocy społecznej na terenie gminy wypełnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miastkowie Kościelnym. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2019-2023 na terenie gminy zmniejszyła się o 5,09%.

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na terenie gminy na przestrzeni lat 2019-2023 został na takim samym poziomie, tj. 4,40%. Jest to wyższa od średniej wartości dla powiatu garwolińskiego o 0,80 p. proc., wyższa o 1,70 p. proc. od średniej wartości dla województwa mazowieckiego i wyższa o 1,00 p. proc. od średniej wartości dla kraju.

W gminie Miastków Kościelny najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2023 roku było kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczych i wychowawczych.

Pomocą społeczną w 2023 r. objęto 69 rodzin (liczba osób w tych rodzinach – 221). Ze świadczeń pieniężnych skorzystało 40 rodzin, ze świadczeń niepieniężnych – 36 rodzin. Praca socjalna była świadczona w 6 rodzinach. Przedstawione dane nie podlegają sumowaniu, bowiem w niektórych rodzinach wystąpił więcej niż 1 powód przyznania pomocy¹⁷.

Na terenie gminy funkcjonuje również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin¹⁸.

W wyniku postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, wśród beneficjentów pomocy społecznej coraz częściej są osoby starsze, w tym o ograniczonej samodzielności, przewlekłe chore, niepełnosprawne. W obecnym stanie faktycznym i prawnym główny ciężar opieki nad

¹⁶ <https://nfz.org.pl/stomatolog/miastkow-koscielny> (dostęp: 18.03.2025 r.)

¹⁷ Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za 2023 r.

¹⁸ <https://www.gops.miastkowkoscielny.pl/gkrpa> (dostęp: 18.03.2025 r.)

osobami starszymi i niepełnosprawnymi spoczywa na ich rodzinach i bezpośrednio na gminie w postaci realizacji zadań własnych, dlatego jednym z kluczowych zadań spoczywającym na Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Miastkowie Kościelnym staje się zapewnienie odpowiednich usług opiekuńczych dla mieszkańców gminy.

Bezpieczeństwo publiczne

Do jednych z zadań gminy należy zapewnienie mieszkańcom warunków do bezpiecznego życia poprzez realizację działań z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Miastków Kościelny zapewnia Policja i Straż Pożarna. W razie wystąpienia klęski żywiołowej lub innych wydarzeń zagrażających bezpieczeństwu publicznemu powołany zostaje sztab kryzysowy, który podejmuje odpowiednie działania planistyczne i organizacyjne w zakresie zarządzania kryzysowego oraz obrony cywilnej. Składa się on między innymi z przedstawicieli wszystkich służb takich jak m.in. policji, straży pożarnej, ochrony zdrowia, pogotowia, sanepidu, a także przedstawiciele jednostek samorządowych.

Za bezpieczeństwo mieszkańców gminy Miastków Kościelny odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Garwolinie oraz Posterunek Policji w Miastkowie Kościelnym, który realizuje ustawowe zadania w zakresie stworzenia bezpiecznego otoczenia mieszkańcom lokalnej społeczności. Na obszarze gminy swoje zadania wykonuje również dzielnicowy Komendy Powiatowej Policji w Garwolinie. Dzielnicowy to policjant utrzymujący kontakt ze społecznościami lokalnymi. Odpowiada na zgłoszenia mieszkańców, którzy dostrzegli zjawiska mające negatywny wpływ na stan ich bezpieczeństwa¹⁹.

W roku 2023 w porównaniu z rokiem 2019 liczba przestępstw wzrosła o 38,46%. W 2023 roku dotyczyły one głównie: znęcania się nad inną osobą, kierowania pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości, kierowania pojazdem mechanicznym wbrew zakazowi sądowemu, czy niestosowaniu się do orzeczonych środków karnych²⁰. Natomiast wykroczenia w tym samym roku obejmowały w większości wykroczenia przeciwko spokojowi publicznemu, obyczajności publicznej, czy kradzieży²¹. Liczba wykroczeń w analizowanym czasie spadła ponad dziesięciokrotnie. W 2023 r. przeprowadzono 265 interwencji w miejscach publicznych, 45 interwencji domowych oraz 58 interwencji dotyczących przemocy w rodzinie w ramach procedury Niebieskiej Karty²². Liczba przeprowadzonych interwencji w analizowanym okresie wzrosła o 7,27%. Natomiast liczba potwierdzonych zgłoszeń w ramach Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa zmniejszyła się o 75,00%. Policjanci Posterunku Policji

¹⁹ <https://mazowiecka.policja.gov.pl/wg/kontakt/post/18492,Posterunek-Policji-w-Miastkowie-Koscielnym.html> (dostęp: 20.03.2025 r.)

²⁰ Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za 2023 r.

²¹ Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za 2023 r.

²² Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za 2023 r.

w Miastkowie Kościelnym przeprowadzają również spotkania w szkołach, z sołtysami, właścicielami obiektów handlowych na terenie gminy. Liczba tych spotkań w 2023 r. w porównaniu z rokiem 2019 spadła o 28,13%.

W latach 2019-2023 poziom bezpieczeństwa na terenie gminy uległ poprawie, co obrazuje ogromny spadek liczby wykroczeń oraz potwierdzonych zgłoszeń w ramach Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa.

Na terenie gminy działa 11 Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP): OSP Brzegi, OSP Glinki, OSP Kruszówka, OSP Przykory, OSP Ryczyska, OSP Stary Miastków, OSP Wola Miastkowska, OSP Zabruzdy, OSP Zasiadały, OSP Zgórze i OSP Zwola²³.

W OSP udziela się łącznie około 350 osób. Jednostki te mają wieloletnie tradycje, wszystkie posiadają Domy Strażaka lub remizy. Przy kilku jednostkach działają również Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze. Jednostki OSP aktywnie biorą udział w akcjach ratunkowo - gaśniczych, usuwaniu skutków huraganów i podtopień. Członkowie OSP chętnie uczestniczą w akcjach honorowego krwiodawstwa oraz reprezentują gminę w uroczystościach państwowych i kościelnych.²⁴ W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zdarzeń, w których jednostki OSP wzięły udział w ostatnich latach w ramach działalności ratowniczej²⁵.

W 2023 roku w porównaniu z rokiem 2019 liczba zdarzeń ratowniczych na terenie gminy Miastków Kościelny spadła o 3,96%. Liczba pożarów w analizowanym okresie nie zmieniła się, natomiast liczba miejscowych zagrożeń zmniejszyła się o 3,39%.

W zakresie bezpieczeństwa, zidentyfikowane problemy nie odbiegają znacząco od tych, które występują w podobnych gminach. Dzięki aktywnie działającym 11 jednostkom OSP doprowadzono do minimalizacji negatywnych skutków zdarzeń losowych, tj. liczby uszkodzonych, rozmiaru i stopnia uszkodzenia środowiska oraz mienia. Ma to wpływ na odbieranie obszaru gminy w opinii publicznej wśród mieszkańców, jako miejsca spokojnego.

Infrastruktura techniczna

W 2023 r. długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosiła 100,90 km. Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadziło 1 290 przyłączy wodociągowych. Zużycie na jednego mieszkańca wyniosło 42,60 m³. Analizując dane dotyczące długości czynnej sieci wodociągowej oraz liczby przyłączy, można zauważyć systematyczne podłączenia do sieci wodociągowej na terenie gminy w latach 2019-2023. Do sieci podłączonych jest 83,30% budynków mieszkalnych.

²³ <https://spis.ngo.pl/mazowieckie-miastkow-koscielny-140308> (dostęp: 19.03.2025 r.)

²⁴ Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za 2023 r.

²⁵ Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za 2023 r.

Na potrzeby zaopatrzenia zbiorowego w wodę pitną, na terenie gminy funkcjonują 3 studnie głębinowe w ramach Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Ryczyska.

Mieszkańcy gminy, którzy nie są podłączeni do sieci wodociągowej, wodę pitną czerpią ze studni głębinowych.

Zgodnie z danymi zawartymi w ocenie jakości wody z dnia 28.01.2025 r. przeprowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Garwolinie stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi z wodociągu publicznego Ryczyska²⁶.

Sieć wodociągowa na terenie gminy Miastków Kościelny jest dobrze rozwinięta i zaspokaja obecne potrzeby mieszkańców. Większość budynków mieszkalnych jest już podłączona do infrastruktury wodociągowej, a liczba przyłączy systematycznie wzrastała w ostatnich latach. Jakość wody pitnej spełnia wszystkie wymagania sanitarne i jest regularnie monitorowana, co pozytywnie wpływa na komfort życia mieszkańców. Dalsze działania powinny koncentrować się na stopniowym zwiększaniu zasięgu sieci, szczególnie w obszarach z rozproszoną zabudową.

Zgodnie z danymi GUS w 2023 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Miastków Kościelny wynosiła 45,00 km, a liczba przyłączy 569 szt. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2023 roku wyniosła 1 587 osób, a stopień podłączenia budynków mieszkalnych wynosi 47,60%.

W miejscach, gdzie budowa systemu kanalizacji zbiorowej nie jest możliwa ze względów technicznych lub nie jest ekonomicznie uzasadniona ze względu na rozproszoną zabudowę mieszkalną, gospodarka ściekowa opiera się na gromadzeniu ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków. Na terenie gminy w 2023 roku zewidencjonowano 354 szt. zbiorników bezodpływowych oraz 217 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków²⁷.

Część obszaru gminy należy do aglomeracji Miastków Kościelny o równoważnej liczbie mieszkańców 2 035 RLM, ustanowionej uchwałą nr XXX/149/2020 Rady Gminy Miastków Kościelny z dnia 28 grudnia 2020 r. Są to miejscowości: Miastków Kościelny, Oziemkówka, Stary Miastków i Zwola.

Sieć kanalizacyjna rozwija się sukcesywnie, jednakże jej dostępność jest ograniczona, szczególnie w obszarach o mniej zwartej zabudowie. Z tego powodu gospodarka ściekowa w znacznym stopniu opiera się nadal na rozwiązaniach indywidualnych, takich jak zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie. Istotnym krokiem było zakończenie

²⁶ <https://www.gov.pl/web/psse-garwolin/oceny-jakosci-wody2> (dostęp: 19.03.2025 r.)

²⁷ Bank danych lokalnych GUS.

rozbudowy oczyszczalni ścieków w Miastkowie Kościelnym, co pozwala na zwiększenie efektywności i poprawę jakości oczyszczania ścieków na terenie całej gminy. Dalszym celem strategicznym powinno być kontynuowanie inwestycji infrastrukturalnych, rozszerzenie systemu kanalizacji zbiorowej oraz wspieranie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni, co przyczyni się do poprawy standardów środowiskowych i sanitarnych na terenie gminy.

Na obszarze gminy nie występuje centralny system ciepłowniczy. Zaopatrzenie w ciepło oparte jest na indywidualnych systemach grzewczych. Budynki mieszkalne w celach grzewczych wykorzystują głównie węgiel i materiały węgl pochodne oraz drewno.

Obiekty oświatowe oraz użyteczności publicznej ogrzewane są głównie poprzez kotłownie gazowe²⁸.

Gmina posiada dostęp do sieci gazu ziemnego. Głównym źródłem zasilania jest gazociąg wysokiego ciśnienia DN 500 relacji Warszawa – Puławy, od niego zostało odprowadzone odgałęzienie gazociągu wysokiego ciśnienia DN 150 prowadzące do Stoczka Łukowskiego, a od tego odgałęzienia w miejscowości Borowie odprowadzony jest gazociąg DN 100 do Miastkowa Kościelnego. Sieć gazowa zasilą w gaz ziemny mieszkańców następujących miejscowości: Miastków Kościelny, Glinki, Przykory, Zgórze, Oziemkówka, Stary Miastków oraz Zwola. Obecnie funkcjonująca sieć gazowa średniego ciśnienia uwzględnia możliwość dostawy gazu odbiorcom do celów komunalno-bytowych i grzewczych oraz do celów usługowych i obsługi gospodarstw rolnych²⁹.

Długość sieci gazowej na terenie gminy w 2023 r. wynosiła 44 751 m i w porównaniu z rokiem 2019 wzrosła o 3,26%. Z sieci gazowej w 2023 r. korzystało 416 gospodarstw domowych, które zużyły łącznie 4 370,80 MWh. W tym samym roku 32,00% budynków mieszkalnych było podłączonych do sieci gazowej.

Energia elektryczna jest rozprowadzana odbiorcom z terenu gminy liniami średniego napięcia 15 kV z Głównego Punkt Zasilania (GPZ) o napięciu 110/15 kV zlokalizowanego w Garwolinie.

Przez teren gminy przebiega linia najwyższych napięć Kozienice – Siedlce Ujżanów (400 kV).

Przez gminę są poprowadzone również linie wysokiego napięcia, które nie biorą bezpośredniego udziału w zasilaniu gminy w energię elektryczną, są to:

- linia wysokiego napięcia 110 kV relacji: Kozienice – Łuków,
- linia najwyższego napięcia 220 kV relacji: Kozienice – Siedlce³⁰.

²⁸ Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za 2023 r.

²⁹ Raport o stanie Gminy Miastków Kościelny za 2023 r.

³⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miastków Kościelny. Uchwała nr III/12/2014 Rady Gminy Miastków Kościelny z dnia 29 grudnia 2014 r.

Obecna infrastruktura energetyczna zaspokaja zapotrzebowanie na energię elektryczną. Wraz z rozwojem terenów zurbanizowanych powinna być prowadzona rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej zapewniająca bezpieczeństwo energetyczne odbiorcom.

Pod względem wykorzystania odnawialnych źródeł energii Gmina Miastków Kościelny zlokalizowana jest na obszarze korzystnym do rozwoju energetyki wiatrowej, słonecznej oraz geotermalnej. Jednak ze względu na walory krajobrazowe gminy na jej terenie zakazuje się lokalizowania farm wiatrowych.³¹ Predysponowanym natomiast do rozwoju odnawialnym źródłem energii są ogniwa fotowoltaiczne, o mocy nieprzekraczającej 100 kW.³² Z powodu niskiego potencjału energetycznego cieków wodnych w granicach administracyjnych gminy do lokalizacji instalacji wykorzystujących energię wody, obecnie nie funkcjonuje żadna mała elektrownia wodna (MEW). Duże zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo, stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce cieplnej. Zatem biomasa jest obecnie i może być wykorzystywana w przyszłości do produkcji energii na indywidualne potrzeby ciepłe budynków. Na terenie gminy nie funkcjonuje obecnie żadna biogazownia.

Na obszarze tym nie funkcjonuje instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych. Drugi filar selektywnej zbiórki odpadów stanowi Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który zlokalizowany jest na terenie Gminnej Oczyszczalni Ścieków przy ul. Wyczólkowskiego 11 w Miastkowie Kościelnym³³.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Dotychczas unieszkodliwiono 18,38% zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest.³⁴

Pod względem wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną, należy zauważyć, że systematycznie realizowane są zadania dotyczące rozbudowy infrastruktury kanalizacyjnej i gazowej. Nadal jednak poziom skanalizowania i zgazyfikowania gminy jest niewystarczający i wymaga rozbudowy. Sieć wodociągowa i energetyczna na tym obszarze jest dobrze rozwinięta i zaspokaja obecne potrzeby mieszkańców. Rozbudowana, gminna oczyszczalnia ścieków jest w stanie zaspokoić potrzeby w zakresie efektywnego oczyszczania ścieków komunalnych z terenu gminy.

W celu zachowania dobrego stanu środowiska naturalnego oraz zwiększenia atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej gminy, rekomendowana jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenach o zwartej zabudowie, gdzie jej budowa jest ekonomicznie

³¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miastków Kościelny. Uchwała nr III/12/2014 Rady Gminy Miastków Kościelny z dnia 29 grudnia 2014 r.

³² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miastków Kościelny. Uchwała nr III/12/2014 Rady Gminy Miastków Kościelny z dnia 29 grudnia 2014 r.

³³ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miastków Kościelny za 2021 r.

³⁴ Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl/>; [dostęp: 22.09.2022 r.].

uzasadniona. Na pozostałych obszarach rozproszonej zabudowy wskazana jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, przyczyniających się do zapewnienia odpowiedniej gospodarki ściekami komunalnymi na obszarach, gdzie nie występuje sieć kanalizacji sanitarnej.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło, należy dążyć do ograniczenia zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego poprzez przeprowadzenie dalszych prac termomodernizacyjnych budynków, wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii na potrzeby energetyczne. Gmina znajduje się w strefie korzystnych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, słonecznej i geotermalnej. Ponadto duże zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo, stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce cieplnej.

W Gminie prowadzona jest również racjonalna gospodarka odpadami, dzięki której w ostatnich latach odnotowywany jest spadek ilości odpadów komunalnych odbieranych w sposób zmieszany oraz wzrost ilości odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny. Selektywnej zbiórce odpadów sprzyja funkcjonowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który zlokalizowany jest na terenie Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Miastkowie Kościelnym. Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Należy jednak podejmować dalsze działania w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami oraz zwiększenia stopnia utylizacji azbestu na terenie gminy.

Analiza zdolności inwestycyjnej

Zgodnie z danymi ze sprawozdań z wykonania budżetu z ostatnich 5 lat, Gmina osiągała coraz wyższe dochody, na co wpływ miał wzrost odchodów majątkowych i bieżących. Dochód Gminy Miastków Kościelny w latach 2019-2023 wzrósł o 62,65%. W latach 2019-2020 oraz 2022-2023 realizacja budżetu Gminy zakończyła się deficytem. Natomiast w 2021 roku Gmina Miastków Kościelny wypracowała nadwyżkę budżetową.

Polityka przestrzenna

Na terenie gminy Miastków Kościelny największą powierzchnię zajmują użytki rolne, w tym grunty orne, następnie lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione.

Gmina posiada urozmaiconą, polodowcową rzeźbę terenu, bogate i dobrze zachowane walory krajobrazowe, przyrodnicze i kulturowe. Na jej terenie dominuje typowy krajobraz rolniczo-leśny. Przekształcenia środowiska naturalnego są niewielkie i ograniczają się do typowych form związanych z osadnictwem – zabudowy mieszkaniowej o niewielkich gabarytach, infrastruktury technicznej i drogowej.

Większość wsi na terenie gminy posiada zwarte zabudowy po jednej bądź obu stronach drogi, tworząc tak zwane ulicówki. Występują również pojedyncze tereny zabudowy zagrodowej, które przeplatają się z zabudową jednorodziną wolnostojącą oraz usługową. Największe rozproszenie zabudowy zauważalne jest w południowej części gminy. W centralnej części znajduje się miejscowość Miastków Kościelny, która stanowi siedzibę władz gminy oraz posiada najwięcej terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W większych miejscowościach, takich jak Miastków Kościelny, Zgórze, Brzegi i Zwola zlokalizowane są usługi publiczne w zakresie oświaty, administracji, bezpieczeństwa i pomocy społecznej. Natomiast nieliczne tereny przeznaczone pod produkcję znajdują się głównie w miejscowości gminnej³⁵.

Zieleń urządzoną na obszarze gminy tworzy przede wszystkim zabytkowy park w Miastkowie Kościelnym wraz z aleją grabową prowadzącą do kościoła. Ponadto zlokalizowane są także cmentarze.

1.2. Analiza SWOT

Poniżej przedstawiono tabele, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, które wywierają wpływ na dalszy rozwój gminy.

Tabela 4. Analiza SWOT – wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Poczucie bezpieczeństwa, spokoju i lokalnej integracji wśród mieszkańców gminy; • Aktywność kulturalna i społeczna: Młodzieżowa Orkiestra Dęta, Koła Gospodyń Wiejskich, stowarzyszenia, świetlice wiejskie; • Dobrze rozwinięta sieć placówek edukacyjnych i opiekuńczych, w tym publiczny żłobek oraz wysoki odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym; • Atrakcyjne miejsca zachęcające do osiedlania się oraz odwiedzenia gminy w celach rekreacyjnych (czyste środowisko naturalne, malownicze krajobrazy, cisza i spokój, poczucie bezpieczeństwa, zintegrowana społeczność lokalna); • Wzrost frekwencji wyborczej; • Obecność wielu jednostek OSP na terenie gminy; • Ogromny spadek wykroczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spadek liczby ludności; • Ujemne saldo migracji; • Niewiele miejsc kultury i integracji społecznej; • Brak lokalnych usług specjalistycznej opieki medycznej.

³⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miastków Kościelny. Uchwała nr III/12/2014 Rady Gminy Miastków Kościelny z dnia 29 grudnia 2014 r.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozwój oferty i infrastruktury społecznej; Rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców; Rozwój usług opiekuńczych i senioralnych, Możliwość rozszerzania współpracy z organizacjami pozarządowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> Postępujący proces starzenia się społeczeństwa; Rosnące potrzeby osób starszych i niesamodzielnych; Ograniczone środki finansowe na rozwój instytucji kultury i rekreacji.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Wzrost liczby podmiotów gospodarczych; Stąły dodatni bilans rejestracji nowych działalności nad wyrejestrowaniami; Zmniejszający się poziom bezrobocia; Rolniczy charakter gminy – produkcja płodów rolnych, które mogą być wykorzystane pod rozwój działalności gospodarczych. 	<ul style="list-style-type: none"> Spadek udziału liczby osób w wieku produkcyjnych w liczbie ludności ogółem; Brak wyznaczonych terenów inwestycyjnych oraz brak uzbrojenia w infrastrukturę techniczną; Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Wyznaczenie i zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną przyszłych terenów inwestycyjnych; Promocja gminy i terenów inwestycyjnych; Programy aktywizujące bezrobotnych i wsparcie dla samozatrudnienia; Inwestycje infrastrukturalne (drogi, kanalizacja, internet). 	<ul style="list-style-type: none"> Rosnące koszty inwestycji; Konkurencyjne tereny inwestycyjne w innych gminach; Migracja osób młodych do większych ośrodków miejskich.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Istniejące walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno – wypoczynkowej (m.in. dolina rzeki Wilgi, liczne zabytki architektury, występujące strefy ochrony krajobrazu od strony Wilgi); Występowanie kompleksów gleb o najwyższych wartościach użytkowych (gleby o I – IV klasach bonitacyjnych), które mogą być wykorzystywane do rozwoju produkcji rolnej. 	<ul style="list-style-type: none"> Brak istotnych w skali kraju czy regionu szlaków komunikacyjnych na terenie gminy; Niezadowalający stan techniczny części dróg na terenie gminy wraz z infrastrukturą towarzyszącą (stan przydrożnych rowów, drogi dla pieszych i rowerów); Brak kompleksowego wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociąg, gaz ziemny, drogi dojazdowe); Niewystraczająca ilość odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa mieszkalnictwa na terenach o zwartej zabudowie; • Działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg i infrastruktury okołodrogowej; • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozwój infrastruktury technicznej; • Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych gminy; • Rozwój szybkiego Internetu; • Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję; • Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego wzdłuż rzeki Wilga; • Nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplenie się klimatu, susze, ulewne deszcze).

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Potencjał gminy

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Miastków Kościelny zidentyfikowano zasoby oraz produkty i usługi, mogące przynieść korzyści bezpośrednie lub pośrednie dla mieszkańców gminy.

Do głównych atutów gminy, świadczących o jej potencjale rozwojowym należą następujące zasoby oraz produkty i usługi:

a) zasoby (charakterystyczne, nieprzetworzone i użyteczne elementy, materialne lub niematerialne, którymi gmina dysponuje):

- dobre połączenia komunikacyjne gminy z poszczególnymi jednostkami osadniczymi gminy i powiatu garwolińskiego, co pozwala wielu mieszkańcom na dojazd do zlokalizowanych na ich terenie szkół i miejsc pracy,
- obiekty posiadające wartość zabytkowo – kulturalną w gminie, m.in.: domy drewniane, rozlokowane po całym terenie gminy, zespół pałacowo-parkowy w Miastkowie Kościelnym, który reprezentuje architekturę rezydencjonalną, dwa kościoły w Miastkowie Kościelnym i Zwoli Poduchownej, trzy cmentarze oraz liczne kapliczki,
- walory przyrodniczo – krajobrazowe, obejmujące m.in. czyste powietrze, krajobraz rolniczo - leśny urozmaicony doliną rzeki Wilga będącą bogatym ekosystemem przyrodniczym,
- urozmaicona rzeźba terenu,
- bogata szata roślinna oraz duża różnorodność gatunkowa występujących zwierząt,
- ludność w wieku produkcyjnym mogąca zapewnić obecnie oraz w niedalekiej przyszłości aktywne na rynku pracy zasoby ludzkie;

b) produkty i usługi (materialne produkty, zdarzenia oraz usługi, które są oferowane przez gminę Miastków Kościelny):

- zagospodarowane tereny zielone, w tym przede wszystkim zabytkowy park w Miastkowie Kościelnym wraz z aleją grabową prowadzącą do kościoła,
- zaplecze integrujące lokalną społeczność: świetlice wiejskie, remizy OSP,
- rowerowe szlaki turystyczne,
- prowadzona promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy na stronach internetowych gminy,
- działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu infrastruktury technicznej (drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą, sieć kanalizacji sanitarnej, oczyszczalnia ścieków, sieć gazowa),
- funkcjonowanie organizacji i stowarzyszeń pozarządowych zrzeszających i integrujących lokalną społeczność,
- dostęp do żłobka na terenie gminy.

Potencjał rozwojowy gminy Miastków Kościelny opiera się głównie na wymienionych powyżej zasobach i produktach przyrodniczych, krajobrazowych, historycznych i kulturowych gminy.

1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe

Bariery rozwojowe stanowią niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały lub wewnętrzne i zewnętrzne czynniki uniemożliwiające lub utrudniające rozwój Gminy. Bariery rozwojowe przedstawiono w układzie: przyczyna → problem → potrzeba rozwiązująca problem.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy określono jej przyczyny, problemy i potrzeby rozwojowe, które przedstawiono w poniższej tabeli w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym.

Tabela 7. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Gminy Miastków Kościelny

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
Wymiar społeczny		
<ul style="list-style-type: none"> Spadek udziału liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz wzrost udziału liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. 	Starzenie się społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> Dostosowanie oferty kulturalnej i sportowej do potrzeb różnych grup wiekowych ludności; Zniesienie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom starszym oraz niepełnosprawnym; Zwiększanie oferty aktywizacyjnej dla osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Wymiar gospodarczy		
<ul style="list-style-type: none"> Brak spójnej i długofalowej strategii promocyjnej, Brak efektywnie zagospodarowanych atrakcji rekreacyjno-turystycznych. 	Niewystarczająco rozwinięty sektor turystyczno - rekreacyjny (niewykorzystanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturalnych do rozwoju turystyki i rekreacji)	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie i wdrożenie spójnej i długofalowej strategii promocyjnej; Zagospodarowanie zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców i turystów atrakcji rekreacyjno-turystycznych; Budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb różnych grup wiekowych, Rozwój agroturystyki.
Wymiar przestrzenny		
<ul style="list-style-type: none"> Rozproszona zabudowa mieszkalna; Brak uzasadnienia ekonomicznego budowy infrastruktury technicznej (kanalizacyjnej, gazowej); Uwarunkowania środowiskowe uniemożliwiające pod kątem technicznym rozbudowę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej; Część dróg gminnych w złym stanie technicznym oraz z brakami w infrastrukturze towarzyszącej (stan przydrożnych rowów, niewystarczająca ilość dróg dla pieszych i rowerów). 	Braki w infrastrukturze technicznej (kanalizacyjna, gaz ziemny, Internet światłowodowy, drogi i infrastruktura towarzysząca)	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany w planowaniu przestrzennym; Rozwój infrastruktury technicznej; Modernizacja i rozbudowa sieci dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy; • Wykorzystywanie nieekologicznych indywidualnych źródeł ciepła; • Zaśmiecanie dróg i przestrzeni publicznych. 	<p>Zanieczyszczenie środowiska naturalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i deszczowej; • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków; • Wspieranie finansowe wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, • Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez działania informacyjno-edukacyjne; • Inwestowanie w odnawialne źródła energii przez prywatnych właścicieli nieruchomości; • Zwiększenie patroli policyjnych na obszarach zagrożonych dewastacją; • Monitorowanie przestrzeni publicznej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Miastków Kościelny

Obszarami o najmocniejszym potencjale rozwoju Gminy Miastków Kościelny są jej zasoby przyrodnicze, krajobrazowe oraz kulturowe, a także wysokie poczucie bezpieczeństwa i spokoju mieszkańców. Potencjał ten może być wykorzystany do rozwoju turystyki rekreacyjnej, w tym agroturystyki. W celu zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy, należy prowadzić systematyczne działania mające na celu rozbudowę infrastruktury technicznej, w tym głównie sieci wodociągowej i gazowej oraz modernizację i rozbudowę sieci dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Gmina Miastków Kościelny pełni funkcję gminy typowo rolniczej, dlatego też głównym miejscem pracy i źródłem utrzymania dla większości mieszkańców jest praca w gospodarstwach rolnych oraz w lokalnych podmiotach usługowo-handlowych. W związku z powyższym należy podjąć działania wykorzystujące rolniczy potencjał gminy poprzez zwiększenie opłacalności funkcjonowania gospodarstw rolnych (m.in. utworzenie punktów gminnych pomagających rolnikom w pozyskaniu środków zewnętrznych na rozwój gospodarstw rolnych, budowa gminnego targowiska będącego miejscem handlu lokalnych produktów rolnych). Gmina powinna dążyć także do dywersyfikacji źródeł wpływów do budżetu oraz podejmować działania w zakresie rozwoju kapitału społecznego, m.in. poprzez zapewnienie edukacji na wysokim poziomie, integrację społeczną i tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

W 2030 roku Gmina Miastków Kościelny miejscem wykorzystującym potencjał agroturystyczny, gdzie rozwija się również konkurencyjna gospodarka lokalna. Znajduje się tu dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna, a wszelkie działania prowadzone są zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, dbając o środowisko i zapewniając przyjazne miejsce do życia.

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jego ożywienie społeczno-gospodarcze oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystyczno-rekreacyjnej.

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytyczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono 3 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym:

Wymiar społeczny:

1. Wysoka jakość życia mieszkańców,

Wymiar gospodarczy:

2. Wykorzystany potencjał rekreacyjny Gminy oraz konkurencyjna gospodarka lokalna,

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

3. Harmonijny ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne.

Wymiary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 8. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
SPOŁECZNY	1. Wysoka jakość życia mieszkańców	1.1. Atrakcyjne warunki mieszkaniowe
		1.2. Wysokie standardy infrastruktury społecznej
		1.3. Zintegrowane i zaktywizowane społeczeństwo
GOSPODARCZY	2. Wykorzystany potencjał rekreacyjny Gminy oraz konkurencyjna gospodarka lokalna	2.1. Oferta inwestycyjna Gminy wykorzystująca rolniczy potencjał gminy
		2.2. Rozszerzona oferta rekreacji weekendowej
		2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna
PRZESTRZENNY	3. Harmonijny ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne	3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna
		3.2. Spójność zagospodarowania przestrzennego gminy
		3.3. Czyste środowisko naturalne oraz rozwój OZE

Źródło: Opracowanie własne

2.1. Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców

W ramach pierwszego celu strategicznego wyodrębniono następujące cele operacyjne:

- Cel operacyjny 1.1. Atrakcyjne warunki mieszkaniowe,
- Cel operacyjny 1.2. Wysokie standardy infrastruktury społecznej,
- Cel operacyjny 1.3. Zintegrowane i zaktywizowane społeczeństwo.

Poniżej przedstawiono opis poszczególnych celów operacyjnych:

— **Cel operacyjny 1.1. Atrakcyjne warunki mieszkaniowe**

Cel ten obejmuje działania mające na celu dalszy wzrost atrakcyjności mieszkaniowej gminy, skutkującej wzrostem liczebności mieszkańców.

W związku z powyższym jednym z przewidzianych kierunków działań jest zwiększenie dostępności terenów pod budownictwo mieszkaniowe wyznaczonych w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego oraz uzbrojenie ich w niezbędną infrastrukturę techniczną (m.in. sieć wodociągowa, drogi, oświetlenie, sieć energetyczna).

Odpowiednia liczba uzbrojonych w infrastrukturę techniczną terenów przeznaczonych pod mieszkalnictwo wraz z zachowaniem istniejących walorów przyrodniczych gminy, wraz z poczuciem bezpieczeństwa znacząco zwiększy jej atrakcyjność osiedleńczą. W związku z powyższym w ramach niniejszego celu operacyjnego zaplanowano również modernizację oraz doposażenie jednostek bezpieczeństwa publicznego, w tym jednostek OSP. Podejmowane działania w tym zakresie uzupełnią system prewencji na terenie gminy w zakresie bezpieczeństwa pożarowego oraz ograniczenia skutków wypadków i klęsk żywiołowych.

— **Cel operacyjny 1.2. Wysokie standardy infrastruktury społecznej**

Na atrakcyjność mieszkaniową gminy wpływa także dostępność do usług publicznych świadczonych przez instytucje samorządowe. W związku z powyższym w ramach drugiego celu strategicznego zaplanowano zadania z zakresu poprawy stanu technicznego i wyposażenia obiektów użyteczności publicznej, które wpłyną na zwiększenie jakości usług świadczonych na rzecz interesantów. Przewidziano też zwiększenie dostępności usług publicznych świadczonych elektronicznie oraz usprawnienie systemu obsługi klienta w Urzędzie Gminy Miastków Kościelny. W kierunku tym zaplanowano również zwiększenie dostępu do służby zdrowia na terenie gminy, poprzez m.in. budowę ośrodka zdrowia świadczącego usługi medyczne wysokiej jakości.

W celu utrzymania wysokich standardów infrastruktury społecznej na terenie gminy, należy również ulepszyć warunki funkcjonowania żłobków, przedszkoli i szkół, m.in. poprzez modernizację obiektów wraz z ich dostosowaniem do potrzeb dzieci niepełnosprawnych oraz rozszerzenie, w miarę zgłaszanych potrzeb, oferty edukacyjno – wychowawczej i zajęć pozalekcyjnych. Należy przewidzieć również modernizację oraz dalszą rozbudowę

infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, która będzie wykorzystywana przez wszystkich mieszkańców Gminy do rozwijania sportu, rekreacji ruchowej oraz wdrażania programów aktywizacyjnych i integrujących lokalną społeczność. Rozbudowana infrastruktura sportowo - rekreacyjna będzie sprzyjała wzrostowi aktywności i kondycji fizycznej mieszkańców oraz ich integracji lokalnej.

Ważnym aspektem w realizacji wszystkich założeń strategicznych Gminy jest również możliwość poszukiwania źródeł finansowania jego działań rozwojowych, poprzez racjonalną gospodarkę zdolnością inwestycyjną Gminy, pozyskiwanie inwestorów oraz środków finansowych z zewnętrznych źródeł (dotacje unijne, kredyty, pożyczki, fundusze krajowe).

— **Cel operacyjny 1.3. Zintegrowane i zaktywizowane społeczeństwo**

Trzeci cel operacyjny obejmuje działania dążące do integracji, aktywizacji lokalnej społeczności oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. W ramach tego celu przewiduje się wdrażanie działań dotyczących rozbudowy oferty usług społecznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych, zwiększenia kompetencji zawodowych mieszkańców oraz wprowadzania nowych programów integrujących mieszkańców, w tym osób starszych i samotnych. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, iż kluczowa jest intensyfikacja działań samorządu w zakresie aktywizacji osób starszych. Konieczne jest również wsparcie w zakresie aktywizacji i integracji społecznej w przypadku pozostałych grup wiekowych. Zlokalizowane na obszarze gminy remizy OSP, świetlice wiejskie oraz obiekty sportowe mogą stać się miejscem prowadzenia szeregu działań integracyjnych i miejscem funkcjonowania kół zainteresowań i klubów zrzeszających lokalną społeczność. Ważne jest również zwiększanie nakładów na działalność organizacji pozarządowych i lokalnych stowarzyszeń, takich jak m.in. Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne i Klub Seniora, które prowadzą szereg działań integracyjnych oraz budują lokalną tożsamość społeczną.

Wszystkie przedstawione powyżej działania dążą do wzrostu jakości życia dotychczasowych mieszkańców Gminy Miastków Kościelny, poprawy atrakcyjności osiedleńczej Gminy, a tym samym zwiększenia liczby osób osiedlających się na jej terenie.

Tabela 9. Cel strategiczny: 1. Wysoka jakość życia mieszkańców

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1.					
Atrakcyjne warunki mieszkaniowe					
1. Zwiększenie powierzchni uzbrojonych terenów pod mieszkalnictwo z obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego	<ul style="list-style-type: none"> - więcej uzbrojonych w infrastrukturę techniczną terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkalne, - większa liczba budynków mieszkalnych, - większa liczba mieszkań, - większe dochody gminy związane z podatkiem od nieruchomości, - większa liczba mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wydanych pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych [szt.]; - Powierzchnia wyznaczonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe [ha]; - Liczba powstałych nowych mieszkań na terenie gminy [szt.]; - Liczba osób meldujących się na terenie gminy [osoby]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. - Budżet podmiotów realizujących budowę mieszkaniową. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Miastków Kościelny 	2025-2030
2. Utrzymanie poziomu bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> - remizy OSP zapewniające bezpieczne i higieniczne warunki pełnienia służby przez strażaków, - lepsze wyposażenie jednostek OSP. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wybudowanej lub zmodernizowanej infrastruktury dla OSP [szt.]; - Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi pożarami [os.]; - Liczba dofinansowanych jednostek OSP [szt.], - Liczba doposażonych jednostek OSP [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Miastków Kościelny 	2025-2030
Cel operacyjny 1.2.					
Wysokie standardy infrastruktury społecznej					

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
1. Poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none"> – dobry stan techniczny budynków użyteczności publicznej, – kompleksowo wyposażone budynki użyteczności publicznej, – dobry dostęp do służby zdrowia na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych, przebudowanych lub rozbudowanych obiektów użyteczności publicznej [szt.]; – Liczba wyposażonych obiektów użyteczności publicznej [szt.]; – Liczba usług medycznych świadczonych na terenie gminy [szt.]; – Liczba wybudowanych obiektów ochrony zdrowia [szt.]; – Liczba zmodernizowanych obiektów ochrony zdrowia [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Miastków Kościelny 	2025-2030
2. Wzrost efektywności działania instytucji samorządowych	<ul style="list-style-type: none"> – większa dostępność usług publicznych świadczonych elektronicznie, – sprawny system obsługi klienta w Urzędzie, – racjonalna gospodarka zdolnością inwestycyjną Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba usług w formie elektronicznej w instytucjach samorządowych [szt.]; – Liczba zmodernizowanych systemów obsługi klienta w instytucjach samorządowych [szt.]; – Liczba instytucji samorządowych oferujących usługi elektroniczne [szt.], – Wysokość nadwyżki operacyjnej Gminy na koniec roku obrachunkowego [zł]; – Liczba inwestycji zrealizowanych przy udziale środków zewnętrznych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Miastków Kościelny 	2025-2030
3. Polepszenie warunków funkcjonowania żłobków, przedszkoli oraz jednostek oświatowych	<ul style="list-style-type: none"> – zapewniona opieka dzieciom do lat 3 w żłobkach, – o zapewniona opieka dzieciom do lat 6 w przedszkolach, – obiekty opiekuńczo – oświatowe dostosowane do 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba dzieci do lat 3 objętych opieką w żłobkach [szt.]; – Liczba dzieci do lat 6 objętych opieką w przedszkolach [szt.]; – Liczba wyposażonych budynków opiekuńczo – oświatowych [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Miastków Kościelny, – Przedszkola, – Szkoły Podstawowe, 	2025-2030

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
i sportowo-rekreacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, – atrakcyjna oferta edukacyjno-rozwojowo-wychowawcza, – obiekty oświatowe w dobrym stanie technicznym, – szeroka oferta zajęć dodatkowych, – zmodernizowane, rozbudowane i nowe obiekty sportowo-rekreacyjne, – nowe zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba budynków opiekuńczo – oświatowych dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami [szt.]; – Liczba zrealizowanych przedsięwzięć zwiększających ofertę edukacyjno-wychowawczą [szt.]; – Liczba przebudowanych lub rozbudowanych obiektów oświatowych [szt.]; – Liczba dzieci korzystających z nowych lub zmodernizowanych obiektów oświatowych [os.]; – Liczba dodatkowych zajęć pozalekcyjnych [szt.]; – Liczba zmodernizowanych / rozbudowanych obiektów sportowych [szt.]; – Liczba wybudowanych nowych obiektów sportowych [szt.]; – Liczba zmodernizowanych / rozbudowanych obiektów rekreacyjnych [szt.]; – Liczba wybudowanych nowych obiektów rekreacyjnych [szt.]. 		<ul style="list-style-type: none"> – Stowarzyszenia, – Podmioty prywatne. 	
Cel operacyjny 1.3.					
Zintegrowane i zaktywizowane społeczeństwo					
1. Wzrost jakości życia we wszystkich grupach wiekowych mieszkańców i ich integracja	<ul style="list-style-type: none"> – rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych, – działania w zakresie podnoszenia i doskonalenia kompetencji zawodowych, 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba uczestników działań w zakresie podnoszenia i doskonalenia kompetencji zawodowych [os.]; – Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących osoby starsze i samotne [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Miastków Kościelny, – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miastkowie Kościelnym, 	2025-2030

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój usług opiekuńczych, w tym dla osób starszych i samotnych, - poprawa dostępu do miejsc integrujących mieszkańców, - zwiększone nakłady na działalność organizacji pozarządowych i stowarzyszeń (m.in. KGW, OSP, Klub Seniora), - liczne wydarzenia integrujące lokalną społeczność, - wzrost poczucia lokalnej tożsamości mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych miejsc lokalnej integracji [szt.]; - Liczba wspartych dotychczas działających miejsc lokalnej integracji [szt.]; - Liczba zorganizowanych wydarzeń integrujących lokalną społeczność [szt.]; - Wartość nakładów na działalność organizacji pozarządowych i stowarzyszeń [zł]. 		<ul style="list-style-type: none"> - Instytucje kultury. 	
2. Aktywizacja mieszkańców dotkniętych problemami społecznymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> - większa liczba programów profilaktycznych, - większa liczba programów aktywizacyjnych, - zwiększenie skali wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży, - spadek liczby osób objętych opieką społeczną, - brak barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba programów profilaktycznych [szt.]; - Liczba zorganizowanych spotkań z zakresu wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży [szt.]; - Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny [szt.]; - Liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej [os.]; - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem [os.]; - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Miastków Kościelny, - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miastkowie Kościelnym 	2025-2030

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Cel strategiczny 2. Wykorzystany potencjał rekreacyjny Gminy oraz konkurencyjna gospodarka lokalna

W ramach drugiego celu strategicznego wyodrębniono następujące cele operacyjne:

- Cel operacyjny 2.1. Oferta inwestycyjna Gminy wykorzystująca rolniczy potencjał gminy,
- Cel operacyjny 2.2. Rozszerzona oferta rekreacji weekendowej,
- Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna.

Poniżej przedstawiono opis poszczególnych celów operacyjnych:

— Cel operacyjny 2.1. Oferta inwestycyjna Gminy wykorzystująca rolniczy potencjał gminy

Gmina Miastków Kościelny pełni funkcję gminy typowo rolniczej, dlatego też głównym miejscem pracy i źródłem utrzymania dla większości mieszkańców jest praca w gospodarstwach rolnych oraz w lokalnych podmiotach usługowo-handlowych.

W celu wykorzystania rolniczego i przyrodniczego charakteru Gminy i jej zasobów, należy ściągnąć na jej teren nowe podmioty gospodarcze, w tym prowadzące działalność gospodarczą niepowodującą negatywnego oddziaływania na środowisko. W związku z czym konieczne jest stworzenie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej skierowanej głównie na działalność w zakresie przetwórstwa rolnego.

Ponadto, aby zwiększyć atrakcyjność inwestycyjną Gminy przewidziano wdrożenie instrumentów wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw (np. dostęp do doradztwa prawnego, finansowego, ulgi podatkowe) oraz opracowanie i wdrożenie systemu promocji gospodarczo - inwestycyjnej.

Natomiast w celu zwiększenia rolniczego potencjału Gminy należy również rozważyć utworzenie punktów gminnych pomagających rolnikom w pozyskaniu środków zewnętrznych na rozwój gospodarstw rolnych.

— Cel operacyjny 2.2. Rozszerzona oferta rekreacji weekendowej

Obszarami o najmocniejszym potencjale rozwoju Gminy Miastków Kościelny są jej zasoby przyrodnicze, krajobrazowe oraz kulturowe. Potencjał ten może być wykorzystany do rozwoju turystyki rekreacyjnej, w tym turystyki weekendowej i agroturystyki.

W związku z powyższym przewidziano działania poprawiające stan obiektów o wartości historycznej, w tym budynków zabytkowych i instytucji kultury, chroniących dziedzictwo kulturowe Gminy. Z obiektów tych mogą korzystać mieszkańcy, organizacje czy grupy nieformalne realizujący swoje zamierzenia artystyczne, co w przyszłości przyczyni się do rozwoju różnych inicjatyw społecznych.

Przewidziano również kierunek działań dążący do wyposażenia gminy w kompleksową infrastrukturę okołoturystyczną i rekreacyjną oraz efektywną promocję jej walorów. Atrakcyjna, ogólnodostępna i dostosowana do różnych grup wiekowych infrastruktura rekreacyjna i okołoturystyczna, w tym również agroturystyczna wraz z ich efektywną promocją wpłynie na wzrost zainteresowania turystów Gminą Miastków Kościelny.

— **Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna**

Cel ten obejmuje działania dążące do podniesienia standardów infrastruktury technicznej i drogowej poprzez m.in. rozbudowę, przebudowę, modernizację sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej, energetycznej, gazowej oraz telekomunikacyjnej, w tym światłowodowej. Mają one zapewnić mieszkańcom i inwestorom dostęp do infrastruktury technicznej zapewniającej dogodne warunki do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. W związku z tym, należy kontynuować modernizację istniejącej infrastruktury wodociągowej oraz dokonać rozbudowy sieci wodociągowej w miejscowościach obecnie niezwodociągowanych. Ponadto rekomenduje się dalsze wsparcie w realizacji lokalnych systemów oczyszczania ścieków m.in. poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej na terenach o zwartej zabudowie oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach o rozproszonej zabudowie, a także nadzór nad prawidłową gospodarką ściekową gospodarstw indywidualnych i przedsiębiorstw. Wdrożenie wymienionych zadań umożliwi poprawę stanu infrastruktury technicznej wodno-kanalizacyjnej oraz zapobiegnie degradacji środowiska naturalnego, które stanowi podstawę potencjału rozwoju Gminy oraz wpływa na podniesienie jakości życia mieszkańców.

Jedną z barier rozwoju osiedleńczego i gospodarczego gminy jest niewystarczająca ilość dróg w dobrym stanie technicznym wyposażonych w kompleksową infrastrukturę towarzyszącą (chodniki, drogi dla rowerów, oświetlenie uliczne, kanalizacja deszczowa). W związku z powyższym należy zaplanować rozbudowę i remont dróg lokalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz oświetleniem ulicznym. Głównym celem zadania jest zaspokojenie oczekiwań mieszkańców w zakresie bezpiecznej i szybkiej komunikacji, która ma bezpośredni wpływ na rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy, a więc i na powstanie nowych miejsc pracy. Rozbudowana sieć dróg wykonanych w odpowiednim standardzie technicznym jest również elementem wspomagającym zarządzanie, usuwanie oraz zapobieganie ryzykom w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych, takich jak pożary lub powodzie.

Tabela 10. Cel strategiczny 2. Wykorzystany potencjał rekreacyjny Gminy oraz konkurencyjna gospodarka lokalna

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1.					
Oferta inwestycyjna Gminy wykorzystująca rolniczy potencjał gminy					
1. Pozyskanie nowych inwestorów i rozwój lokalnego sektora usług rolno – spożywczych i handlu	<ul style="list-style-type: none"> – rozwinięty sektor usług rolno – spożywczych oraz handlu, – instrumenty wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw (np. dostęp do doradztwa prawnego, finansowego, ulgi podatkowe), – współpraca pomiędzy przedsiębiorstwami i samorządami, – opracowany i wdrożony system promocji gospodarczej i inwestycyjnej, – udostępnione pod działalność gospodarczą grunty, lokale, obiekty będące własnością gminy, – większa liczba przedsiębiorców, – spadek bezrobocia wśród mieszkańców, – zwiększenie nadwyżki budżetowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba podmiotów funkcjonujących w sektorze usług rolno – spożywczych oraz handlu [szt.]; – Liczba wdrożonych instrumentów wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw [szt.]; – Liczba przedsiębiorstw działających na terenie gminy [szt.]; – Powierzchnia udostępnionych pod działalność gospodarczą gruntów będących własnością gminy [ha]; – Liczba udostępnionych pod działalność gospodarczą lokali i obiektów będących własnością gminy [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Miastków Kościelny 	2025-2030
Cel operacyjny 2.2.					
Rozszerzona oferta rekreacji weekendowej					
1. Rozbudowa oferty kulturalnej Gminy	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa stanu obiektów zabytkowych oraz o wartości historycznej, – poprawa stanu obiektów instytucji kultury i bibliotek, – zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej i bibliotecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wyremontowanych i odnowionych obiektów zabytkowych [szt.]; – Liczba wyremontowanych i odnowionych obiektów zabytkowych o wartości historycznej [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Miastków Kościelny, – Instytucje kultury. 	2025-2030

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> - oferta kulturalna dostosowana do różnych grup wiekowych, - efektywna promocja oferty kulturalnej Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Użytkownicy korzystający z obiektów objętych wsparciem [os./rok]; - Liczba obiektów instytucji kultury w dobrym stanie technicznym [szt.]; - Liczba wspartych obiektów infrastruktury instytucji kultury [szt.]; - Liczba wspartych bibliotek [szt.]; - Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych [szt.]; - Liczba turystów odwiedzających teren gminy [szt.]. 	<p>w tym Polski Ład,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Program MKiDN „Infrastruktura bibliotek” 2021-2025. 		
2. Rozszerzenie oferty rekreacyjnej i agroturystycznej Gminy	<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowana infrastruktura okołoturystyczna, w tym agroturystyczna, - zwiększenie dostępności do oferty rekreacyjnej, - nowe obiekty służące rekreacji, - efektywna promocja turystyczno – rekreacyjna Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oferta turystyczno – promocyjna [komplet]; - Liczba osób korzystających z oferty turystyczno – promocyjnej [os./rok]; - Liczba wybudowanych/zmodernizowanych elementów infrastruktury okołoturystycznej [szt.]; - Liczba wybudowanych/zmodernizowanych elementów infrastruktury agroturystycznej [szt.]; - Liczba wybudowanych/zmodernizowanych elementów infrastruktury rekreacyjnej [szt.]; - Liczba przedsiębiorstw branży turystycznej działających na terenie gminy [szt.]; - Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Miastków Kościelny, - Instytucje kultury. 	2025-2030

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		– Liczba turystów odwiedzających teren gminy [szt.].			
Cel operacyjny 2.3.					
Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna					
1. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, instalacje do odprowadzania ścieków, sieć elektroenergetyczna, światłowód, sieć gazowa)	<ul style="list-style-type: none"> – wysokiej jakości, sprawna infrastruktura techniczna (sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, urządzenia kanalizacyjne, sieć gazowa, elektroenergetyczna, światłowód), – funkcjonujące przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie. 	<ul style="list-style-type: none"> – Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych [km]; – Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych [km]; – Ludność przyłączona do udoskonalonej sieci wodociągowej [os.]; – Ludność przyłączona do udoskonalonej sieci kanalizacji sanitarnej [os.]; – Długość zmodernizowanej sieci elektroenergetycznej [km]; – Długość sieci gazowej [km]; – Liczba osób korzystających z sieci gazowej [osoby]; – Długość sieci światłowodowej [km]; – Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Miastków Kościelny, – Przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, – Przedsiębiorstwa energetyczne. 	2025-2030

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
2. Budowa, modernizacja i utrzymanie dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie uliczne, chodniki, drogi dla rowerów, kanalizacja deszczowa)	<ul style="list-style-type: none"> - dobry stan techniczny dróg, - dobry stan mostów, - rozbudowany układ dróg gminnych, zapewniających bezpośredni dostęp do terenów inwestycyjnych, - dobry stan infrastruktury towarzyszącej - oświetlenia ulicznego, dróg dla rowerów, chodników, - dobre warunki ruchu rowerowego – infrastruktura zgodna z wojewódzkimi standardami, - bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość wybudowanych dróg [km]; - Długość zmodernizowanych dróg [km]; - Liczba zdarzeń drogowych [szt.]; - Długość wybudowanych lub przebudowanych chodników [km]; - Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg dla rowerów [km]; - Długość dróg dla rowerów zgodnych z wojewódzkimi standardami [km]; - Długość wybudowanej infrastruktury towarzyszącej [km]; - Ilość wybudowanych, zmodernizowanych elementów infrastruktury towarzyszącej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Miastków Kościelny 	2025-2030

Źródło: Opracowanie własne

2.3. Cel strategiczny 3. Harmonijny ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne

W ramach trzeciego celu strategicznego wyodrębniono następujące cele operacyjne:

- Cel operacyjny 3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna,
- Cel operacyjny 3.2. Spójność zagospodarowania przestrzennego gminy,
- Cel operacyjny 3.3. Czyste środowisko naturalne oraz rozwój OZE.

Poniżej przedstawiono opis poszczególnych celów operacyjnych:

— Cel operacyjny 3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna

Ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Jest on jednym z podstawowych elementów wpływających na postrzeganie atrakcyjności mieszkaniowej, rekreacyjno-turystycznej oraz inwestycyjnej gminy. W związku w powyższym przewidziano zadania dążące do harmonijnego zagospodarowania przestrzeni publicznej Gminy Miastków Kościelny, pod względem:

- pełnienia przez nią funkcji wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców, jak i przyjezdnych,
- ochrony obiektów i obszarów o znaczeniu historyczno-kulturowym,
- ochrony środowiska naturalnego,
- koncentracji życia społecznego mieszkańców,
- działalności inwestycyjnej,
- świadczenia usług publicznych.

Ponadto wskazane są również prace z zakresu zagospodarowania publicznych terenów rekreacyjnych takich jak parki i skwery, wraz z ich wyposażeniem m.in. w elementy małej architektury. Zadanie to nie tylko wpłynie na uzyskanie estetycznej przestrzeni publicznej, ale zwiększy również zainteresowanie ofertą osiedleńczą i rekreacyjną gminy.

— Cel operacyjny 3.2. Spójność zagospodarowania przestrzennego gminy

W ramach poprawy spójności zagospodarowania przestrzennego wskazuje się na bieżącą aktualizację dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy. Należy dostosować politykę przestrzenną gminy do aktualnych potrzeb i wymagań poprzez opracowanie, a następnie realizację zapisów planów zagospodarowania przestrzennego.

— Cel operacyjny 3.3. Czyste środowisko naturalne oraz rozwój OZE

Gmina Miastków Kościelny posiada urozmaiconą rzeźbę terenu oraz liczne walory przyrodniczo – krajobrazowe, obejmujące m.in. czyste powietrze, krajobraz rolniczo - leśny urozmaicony doliną rzeki Wilga będącą bogatym ekosystemem przyrodniczym. W związku

z powyższym zaplanowano kierunek działań dążący do ich ochrony oraz zachowania w dobrym stanie.

Na terenie gminy nie funkcjonuje przemysł ciężki, którego działalność mogłaby wpłynąć negatywnie na stan środowiska naturalnego. O jakości powietrza atmosferycznego w gminie decyduje przede wszystkim emisja zanieczyszczeń powstałych w wyniku spalania materiałów opałowych w lokalnych kotłowniach, głównie węgla i drewna. Problem ten jest potęgowany w sezonie grzewczym. W związku z tym, przewidziano działania dążące do poprawy stanu powietrza atmosferycznego obejmujące wymianę źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz dalszą termomodernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej. Ich celem jest ograniczenie strat ciepła budynków i rocznego zużycia energii cieplnej oraz w efekcie zmniejszenie emisji dwutlenku węgla. Ponadto przewiduje się, że na przykładzie dobrych praktyk wykorzystania wydajnych i proekologicznych technologii, urządzeń i instalacji w zakresie gospodarowania energią nastąpi wzrost poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców w dziedzinie budynków energooszczędnych. Oprócz efektów środowiskowych zostaną osiągnięte efekty społeczne poprzez stworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej, zwiększenie dostępu do usług społecznych oraz poprawę warunków świadczenia usług publicznych.

W celu rozwoju odnawialnych źródeł energii na terenie gminy należy rozważyć uczestnictwo Gminy Miastków Kościelny w klastrze energii, w skład którego mogą wchodzić osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki nieposiadające osobowości prawnej, jednostki naukowe, jednostki badawczo-rozwojowe oraz jednostki samorządu terytorialnego. W ramach porozumienia, w jednej sieci dystrybucyjnej jest wytwarzane i równoważone zapotrzebowanie oraz dystrybucja i obrót energią wytworzoną z różnych źródeł, w tym ze źródeł odnawialnych.³⁶ Zadaniem klastrów energii jest zapewnienie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego, poprawa lokalnego środowiska naturalnego oraz zwiększenie konkurencyjności i efektywności ekonomicznej lokalnej gospodarki. Współpraca w ramach klastrów może przyczynić się także do restrukturyzacji obszarów wiejskich, pobudzenia energetyki prosumenckiej i dalszego jej rozwoju.³⁷

W ramach przedmiotowego celu strategicznego zakłada się także prowadzenie działań mających na celu zrównoważone gospodarowanie wodami wraz z ochroną przeciwpowodziową gminy, efektywne zarządzanie kryzysowe oraz obronę cywilną mieszkańców gminy na wypadek wojny, klęsk żywiołowych i katastrof.

³⁶ <https://www.gramwzielone.pl/trendy/21740/idea-klastrow-energetycznych-w-ustawie-o-oze>

³⁷ <https://www.tauron.pl/tauron/o-tauronie/tauron-dla-otoczenia/klastry-energii>

Należy zaplanować również działania z zakresu zwiększenia świadomości mieszkańców w zakresie ochrony komponentów środowiska, takich jak geologia, rzeźba terenu, klimat, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, szata roślinna oraz świat zwierzęcy. W tym zakresie wskazane jest prowadzenie kampanii edukacyjno – informacyjnych w zakresie wsparcia finansowego wymiany źródeł ciepła w budynkach prywatnych oraz utylizacji wyrobów zawierających azbest.

Tabela 11. Cel strategiczny 3: Harmonijny ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna					
1. Zagospodarowanie publicznych terenów rekreacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – atrakcyjne ogólnodostępne tereny rekreacyjne (m.in. parki, skwerki), – dalsze zainteresowanie ofertą osiedleńczą gminy, – ochrona istniejących zasobów środowiskowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia zagospodarowanej publicznej przestrzeni rekreacyjnej [ha]; – Liczba zakupionych elementów małej architektury [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Miastków Kościelny 	2025-2030
2. Harmonijne zagospodarowanie przestrzeni publicznej	<ul style="list-style-type: none"> – estetyczna przestrzeń publiczna, – dalsze zainteresowanie ofertą osiedleńczą gminy, – wyznaczona przestrzeń pod kątem koncentracji życia społecznego mieszkańców, – wyznaczenie terenów pod działalność inwestycyjną, – ochrona istniejących zasobów kulturowych i środowiskowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni publicznej [ha]; – Powierzchnia zagospodarowanych obszarów inwestycyjnych [ha]; – Liczba zagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Miastków Kościelny 	2025-2030
Cel operacyjny 3.2. Spójność zagospodarowania przestrzennego gminy					
1. Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy	<ul style="list-style-type: none"> – stała aktualizacja zapisów w dokumentach planistycznych, – opracowanie zmian i nowych dokumentów planistycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia terenów, których dotyczy aktualizacja lub zmiany w zakresie zapisów w dokumentach planistycznych [ha]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Miastków Kościelny 	2025-2030

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.3. Czyste środowisko naturalne oraz rozwój OZE					
1. Poprawa stanu powietrza atmosferycznego	<ul style="list-style-type: none"> - spadek emisji zanieczyszczeń do atmosfery, - poprawa komfortu cieplnego w budynkach, - poprawa efektywności energetycznej budynków, - wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.]; - Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania [m²]; - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂]; - Liczba inwestycji obejmujących odnawialne źródła energii [szt.]; - Liczba budynków mieszkalnych poddanych termomodernizacji [szt.]; - Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Środki własne mieszkańców; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Miastków Kościelny, - Jednostki organizacyjne, - Mieszkańcy gminy. 	2025-2030
2. Utworzenie klastra energii	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój OZE, - zapewnienie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego, - poprawa lokalnego środowiska naturalnego, - zwiększenie konkurencyjności i efektywności ekonomicznej lokalnej gospodarki. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba podpisanych porozumień w ramach klastra energii [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Budżet partnerów w ramach klastra energii. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Miastków Kościelny, - Partnerzy w ramach klastra energii. 	2025-2030
3. Ochrona najcenniejszych przyrodniczo obiektów i obszarów na terenie gminy	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie w dobrym stanie obiektów i obszarów cennych przyrodniczo; - zachowane walory przyrodnicze i krajobrazowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia obszarów cennych przyrodniczo na terenie gminy [ha]; - Liczba MPZP, w których zawarto zapisy ustalające ochronę obiektów i obszarów cennych przyrodniczo [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Miastków Kościelny, - RDOŚ w Warszawie. 	2025-2030

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
4. Zrównoważone gospodarowanie wodami	<ul style="list-style-type: none"> - instalacje melioracyjne w dobrym stanie technicznym, - zmniejszenie zużycia wody pitnej, - kumulacja wody deszczowej i wykorzystanie do celów gospodarczych, - ochrona naturalnych koryt cieków oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych, - zwiększona retencja wodna na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, - ochrona przeciwpowodziowa gminy, - stosowanie zasad kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość poddanych konserwacji instalacji melioracyjnych [km]; - Liczba zrealizowanych działań służących zmniejszeniu zużycia wody pitnej [szt.]; - Liczba podjętych działań chroniących naturalne koryta cieków wodnych [szt.]; - Liczba podjętych działań chroniących naturalną retencję wód [szt.]; - Liczba przeprowadzonych prac przeciwozryznych, zalesień, tworzących sfery buforowych wzdłuż cieków oraz odtwarzających oczka wodne i mokradła [szt.] - Liczba podjętych działań przeciwpowodziowych [szt.]; - Liczba przeprowadzonych działań w ramach kodeksu DPR [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład; - Środki prywatne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Miastków Kościelny, - Mieszkańcy gminy; - Właściciele gruntów. 	2025-2030
5. Efektywny system zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej	<ul style="list-style-type: none"> - infrastruktura i procedury szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe, - ochrona infrastruktury krytycznej, - efektywny plan zarządzania kryzysowego, - efektywny plan obrony cywilnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba opracowanych procedur szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe [szt.]; - Liczba przeprowadzonych działań służących ochronie infrastruktury krytycznej [szt.]; - Liczba przeprowadzonych szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego [szt.]; - Liczba przeprowadzonych szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu obrony cywilnej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Miastków Kościelny 	2025-2030

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
6. Wydajny system gospodarowania odpadami	<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi, - efektywnie funkcjonujący PSZOK, - spadek wyrobów zawierających azbest na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Masa odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny [Mg]; - Masa unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest [Mg]; - Liczba wspartych z budżetu Gminy zadań dot. unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest na budynkach prywatnych [Mg]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Środki własne mieszkańców; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym WFOŚiGW. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Miastków Kościelny, - Mieszkańcy gminy. 	2025-2030
7. Edukacja ekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony komponentów środowiska (geologia, rzeźba terenu, klimat, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, szata roślinna, świat zwierzęcy), - świadomość mieszkańców w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na wymianę źródeł ciepła na przyjazne środowisku, - świadomość mieszkańców w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na utylizację wyrobów zawierających azbest. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska [szt.]; - Liczba przeprowadzonych zajęć edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska w szkołach [szt.]; - Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych w zakresie wsparcia finansowego wymiany źródeł ciepła [szt.], - Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych w zakresie wsparcia finansowego utylizacji wyrobów zawierających azbest [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Miastków Kościelny 	2025-2030

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Miastków Kościelny jest gminą wiejską położoną w południowo – wschodniej części województwa mazowieckiego w powiecie garwolińskim.

W skład Gminy wchodzi 16 miejscowości wiejskich: Miastków Kościelny, Brzegi, Glinki, Kujawy, Kruszówka, Oziemkówka, Przykory, Ryczyska, Stary Miastków, Wola Miastkowska, Zabruzdy, Zabruzdy Kolonia, Zasiadały, Zgórze, Zwola i Zwola Poduchowna. W centralnej części gminy znajduje się miejscowość Miastków Kościelny, która stanowi siedzibę gminy.

Gmina Miastków Kościelny graniczy z 5 gminami:

- od północy z gminą wiejską Borowie, powiat garwoliński,
- od południa z gminą wiejsko-miejską Żelechów, powiat garwoliński,
- od zachodu z gminą wiejską Górzno, powiat garwoliński,
- od wschodu z gminą wiejską Stoczek Łukowski, powiat łukowski, województwo lubelskie,
- od wschodu z gminą wiejską Wola Mysłowska, powiat łukowski, województwo lubelskie.

Do większych miejscowości Gminy Miastków Kościelny należą m.in.:

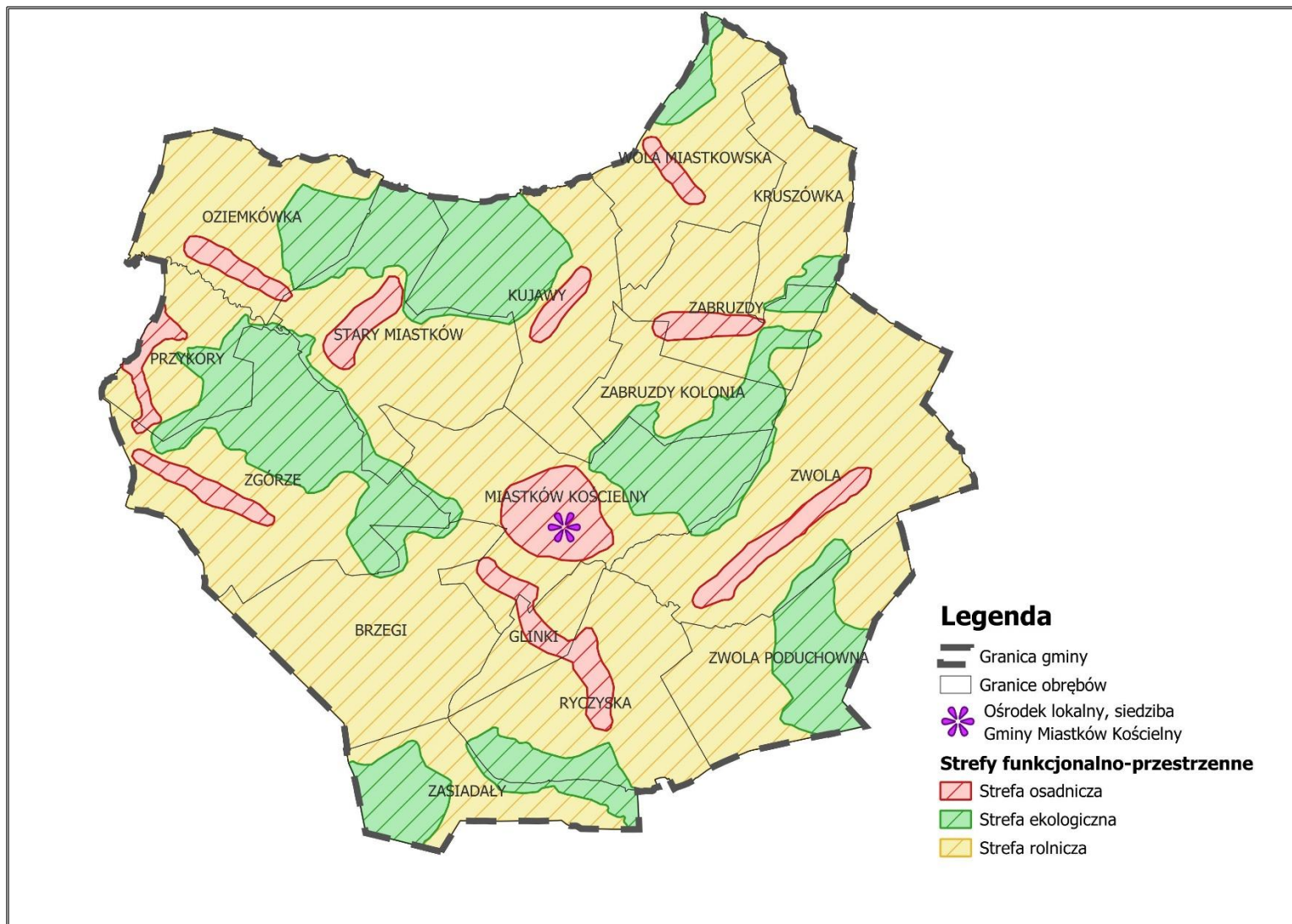
- Miastków Kościelny – siedziba władz Gminy, lokalny ośrodek usług administracyjnych, oświatowych i częściowo handlowych,
- Zwola oraz Zgórze – na terenie, których także funkcjonują placówki oświatowe.

Pozostałe miejscowości są miejscowościami w głównej mierze charakteryzującymi się zabudową zagrodową i skupiającymi się na prowadzeniu działalności związanej z rolnictwem.

W strukturze gminy wyróżnić można trzy następujące strefy (jednostki) struktury przestrzennej:

- **ekologiczną**, na którą składają się głównie tereny leśne i zadrzewione,
- **osadniczą**, na którą składają się tereny zabudowane, zlokalizowane w większości w obrębie głównych ciągów komunikacyjnych,
- **rolniczą**, na którą składają się pozostałe tereny, wskazane do intensyfikacji produkcji rolnej.

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miastków Kościelny - Strefy funkcjonalno-przestrzenne

Źródło: Opracowanie własne

W ostatnich latach Gmina Miastków Kościelny nie odnotowuje dynamicznego wzrostu liczby ludności, co przekłada się na ograniczone zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową. Istniejące luki w zabudowie stanowią wystarczający potencjał do zaspokojenia ewentualnych potrzeb mieszkaniowych, umożliwiając jednocześnie utrzymanie zwartej struktury osadniczej. Taki model rozwoju pozwala na optymalne wykorzystanie dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej, ogranicza koszty związane z rozproszeniem zabudowy oraz sprzyja harmonijnemu kształtowaniu przestrzeni gminy.

3.2. System powiązań przyrodniczych

Na terenie gminy Miastków Kościelny największą powierzchnię zajmują użytki rolne, w tym grunty orne, następnie lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione. W zasiewach dominują zboża, ziemniaki i warzywa. Na terenie gminy Miastków Kościelny znaczną powierzchnię zajmują grunty rolne zaliczane do klas bonitacyjnych I–III, które charakteryzują się wysoką jakością gleby i dużym potencjałem produkcyjnym. Te obszary są objęte szczególną ochroną w ramach polityki przestrzennej gminy, co odzwierciedla ich kluczową rolę w lokalnym rolnictwie oraz znaczenie dla gospodarki opartej na działalności rolniczej.

Naturalnym bogactwem gminy są lasy. Lesistość obszaru gminy wynosi ok. 20%, co jest wartością niższą od średniej wartości dla województwa mazowieckiego (23,50%) i nieco niższą od średniej dla kraju (29,60%). Lasy na terenie gminy występują równomiernie w niewielkich kompleksach poza dolinami. Większe zespoły leśne występują na wschodzie (na wschód od Miastkowa Kościelnego), na północnym wschodzie (rejon wsi Zgórze) oraz na północnym zachodzie (rejon wsi Kujawy).

Największą wartość przyrodniczą gminy stanowi dolina rzeki Wilgi, będąca bogatym ekosystemem przyrodniczym oraz głównym walorem urozmaicającym lokalny krajobraz. Dolina rzeki cechuje się ciągłością nadrzecznych zadrzewień łęgowych, które stanowią filtr biogeochemiczny neutralizujący toksyczne zanieczyszczenia i nawozy sztuczne spływające z wodami opadowymi do rzeki. Rzeką Wilgą na terenie gminy jest prawie na całej długości uregulowana i stanowi element systemu melioracyjnego.

Na obszarze gminy Miastków Kościelny znajduje się 5 pomników przyrody.

Pomnik przyrody – pojedynczy twór przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych twórców, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Szczegóły dotyczące pomników przyrody na terenie gminy Miastków Kościelny prezentuje poniższa tabela.

Tabela 12. Pomniki przyrody na terenie gminy Miastków Kościelny

Lp.	Typ i podtyp pomnika	Charakterystyka	Akt prawny o utworzeniu
1.	Wieloobiektowy Grupa drzew	2 x Dąb czerwony - Quercus rubra	Zarządzenie Nr 24/86 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 lipca 1986 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
2.	Wieloobiektowy Grupa drzew	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa) 2 x Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior	Orzeczenie Nr 432 Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie z dnia 30.03.1974r. o uznaniu za pomnik przyrody
3.	Jednoobiektowy Drzewo	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	Dziennik Urzędowy Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie z dnia 11.04.1974 r. Nr 8, poz. 91
4.	Wieloobiektowy Grupa drzew	3 x Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	Orzeczenie Nr 159 Wojewódzkiego Konservatora Przyrody w Urzędzie Wojewódzkim w Siedlcach z dnia 26.10.1983 r. o uznaniu za pomnik przyrody
5.	Jednoobiektowy Drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	Uchwała nr XXXIII/171/2021 rady Gminy Miastków Kościelny z dnia 26 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Gmina Miastków Kościelny zlokalizowana jest w obrębie następujących zlewni jednolitych części wód powierzchniowych:

- RW200010253649 – Dopływ spod Borowia,
- RW200010253689 – Dopływ spod Łąk,
- RW200011253699 – Wilga od Dopływu z Brzegów od ujścia,
- RW20001025649 – Rudnia,
- RW200010253631 – Wilga od Dopływu z Brzegów,
- RW200010256139 – Świder od Świdra Wschodniego.

Natomiast jednolite części wód, w obrębie których znajduje się gmina Miastków Kościelny to GW200066.

Według danych przekazanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Ryzyko powodziowe wynosi na tym terenie 0,2% (raz na 500 lat), 1% (raz na 100 lat) oraz 10% (raz na 10 lat). Najbardziej zagrożone są obszary zamieszkałe, znajdujące się wzdłuż rzeki Wilgi.

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miastków Kościelny - Środowisko przyrodnicze

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

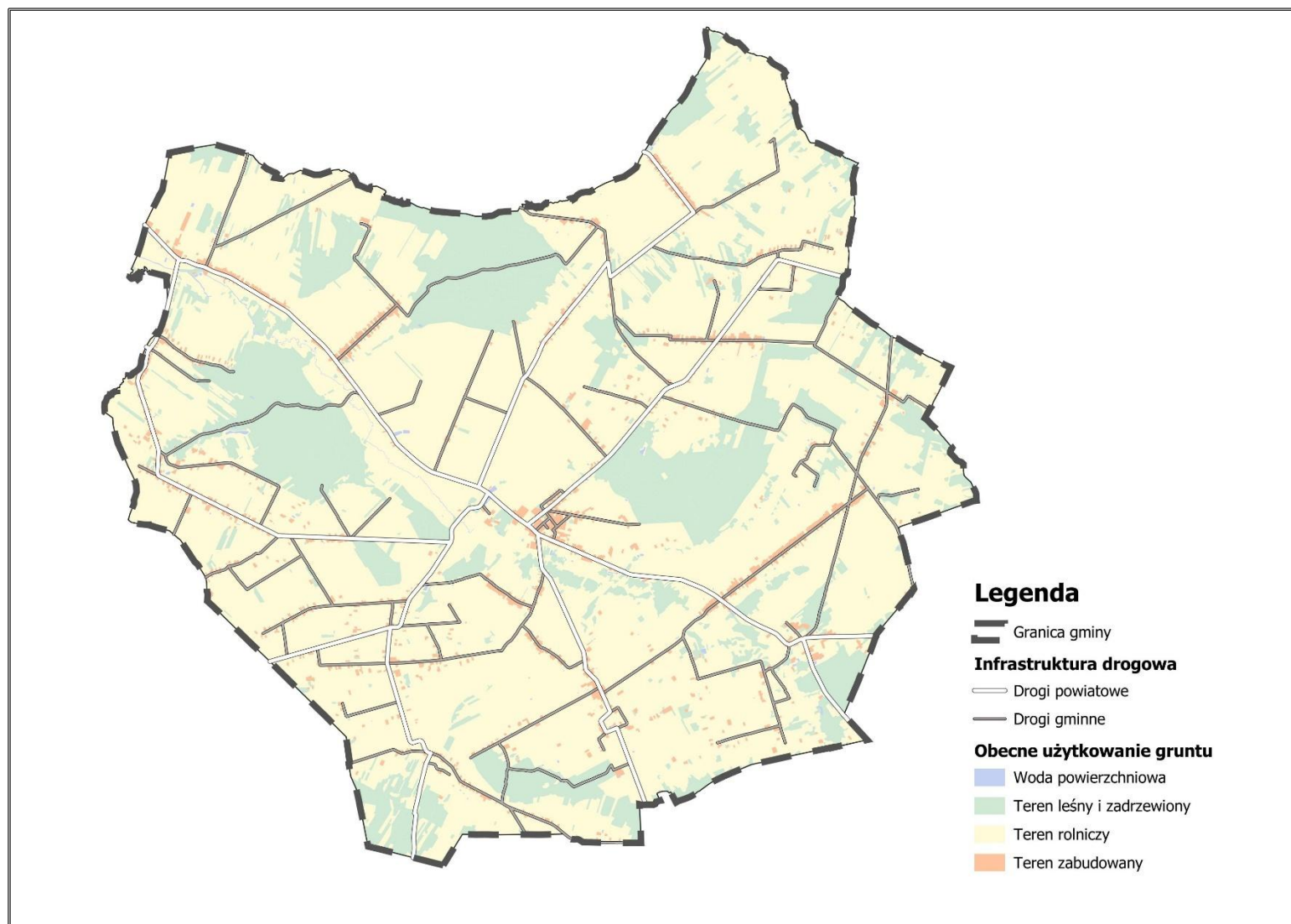
Infrastruktura drogowa

Gmina Miastków Kościelny znajduje się na wschodnim skraju województwa mazowieckiego. Przez gminę nie przebiegają żadne istotne szlaki komunikacyjne o charakterze krajowym i wojewódzkim. Układ drogowy tworzy system dróg powiatowych – o łącznej długości 45,5 km (odcinki znajdujące się na terenie gminy) oraz dróg gminnych o łącznej długości 170 km. Wszystkie drogi powiatowe utwardzone. Administracyjnie drogami powiatowymi na terenie gminy Miastków Kościelny zarządza Zarząd Dróg Powiatowych w Garwolinie. Układ funkcjonalny komunikacji wewnętrznej gminy składa się z sieci dróg gminnych. Część z nich posiada nawierzchnię asfaltową, betonową, brukową, umocnioną żużlem, tłuczeniem, a w części nawierzchnię gruntową.

Infrastruktura kolejowa

Przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa.

Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miastków Kościelny - Infrastruktura komunikacyjna

Źródło: Opracowanie własne

3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura techniczna

Obszar gminy Miastków Kościelny wyposażony jest w infrastrukturę energetyczną, wodociągową, kanalizacyjną i gazową.

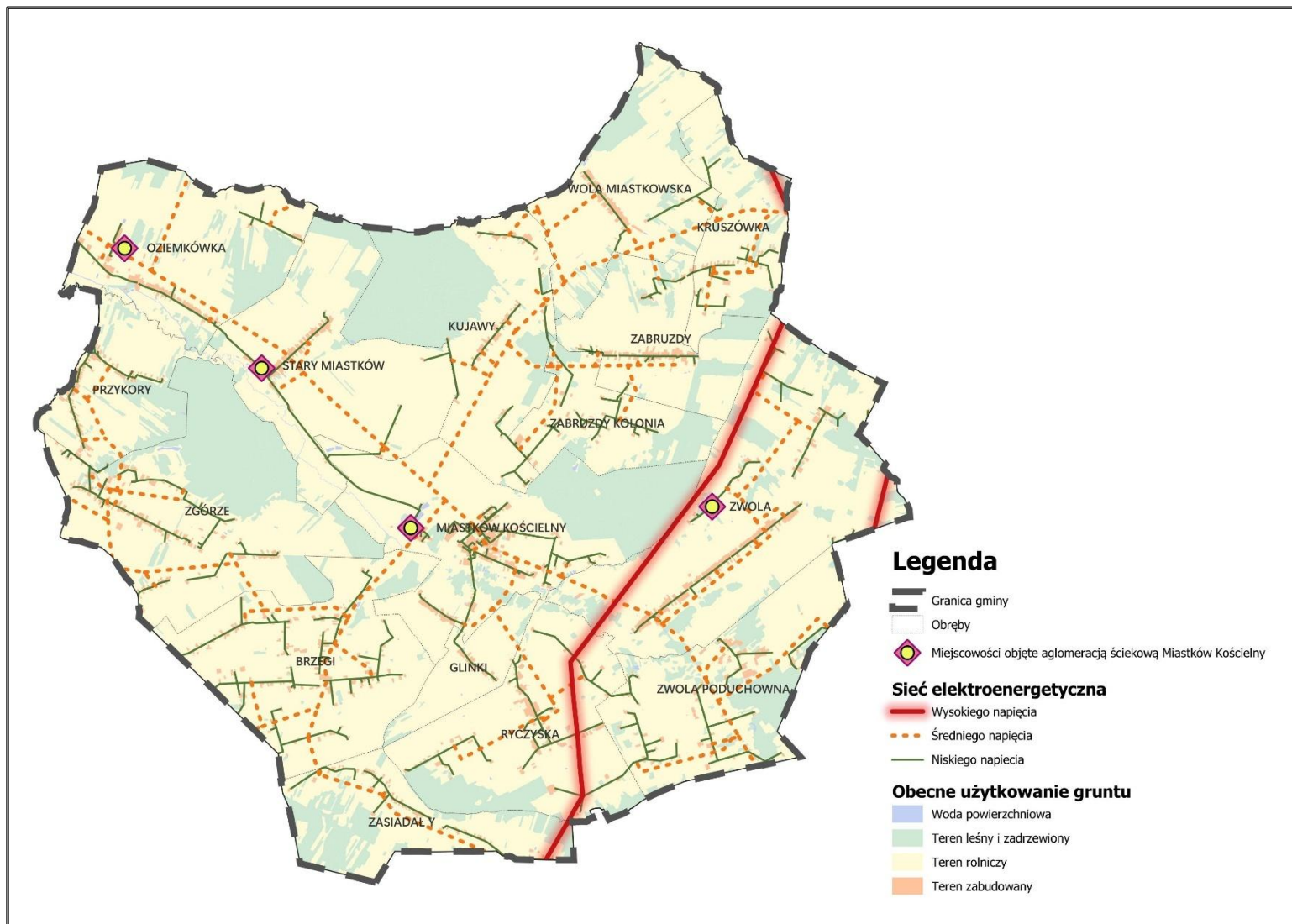
Sieć wodociągowa na terenie gminy Miastków Kościelny jest dobrze rozwinięta i zaspokaja obecne potrzeby mieszkańców. Stan sanitarny wody pitnej dostarczanej mieszkańcom jest regularnie badany i spełnia on wszystkie wymagane prawem standardy.

Ścieki bytowe z terenu gminy odprowadzane są siecią kanalizacyjną lub dowożone wozami asenizacyjnymi do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Miastkowie Kościelnym. Część obszaru gminy należy do aglomeracji Miastków Kościelny o równoważnej liczbie mieszkańców 2 035 RLM, ustanowionej uchwałą nr XXX/149/2020 Rady Gminy Miastków Kościelny z dnia 28 grudnia 2020 r. Są to miejscowości: Miastków Kościelny, Oziemkówka, Stary Miastków i Zwola.

Na obszarze gminy nie występuje centralny system ciepłowniczy. Część budynków mieszkalnych na terenie gminy podłączonych jest do sieci gazowej. Ponadto przez teren gminy przebiega gazociąg DN200/150/100 Puznówka/Stoczek Łukowski/Miastków Kościelny/Latowicz/Wodynie. Obiekty oświatowe oraz użyteczności publicznej ogrzewane są głównie poprzez kotłownie gazowe. Sieć gazowa zasila w gaz ziemny następujące miejscowości: Miastków Kościelny, Glinki, Przykory, Zgórze, Oziemkówka, Stary Miastków oraz Zwola. Źródłem zasilania jest gazociąg wysokiego ciśnienia DN 500 Puławy-Warszawa. Funkcjonująca sieć gazowa średniego ciśnienia uwzględnia możliwości dostawy gazu odbiorcom do celów komunalno-bytowych i grzewczych oraz do celów usługowych i obsługi gospodarstw rolnych.

Energia elektryczna jest rozprowadzana odbiorcom z terenu gminy liniami średniego napięcia 15 kV z Głównego Punktu Zasilania (GPZ) o napięciu 110/15 kV zlokalizowanego w Garwolinie. Przez teren gminy przebiega tranzytowo linia sieci elektroenergetycznej 400 kV Kozienice – Siedlce Ujrzanów.

Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miastków Kościelny - Infrastruktura techniczna

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura społeczna

Na terenie gminy Miastków Kościelny funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Leona Wyczółkowskiego w Miastkowie Kościelnym,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zgórzu,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Zwoli,
- Publiczne Przedszkole w Miastkowie Kościelnym,
- Publiczny Żłobek w Miastkowie Kościelnym.

Lokalizacja placówek oświatowych ma kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy, wpływając na jakość edukacji, komfort życia rodzin oraz atrakcyjność osiedleńczą. Powinny one być łatwo dostępne, dobrze skomunikowane i znajdować się w bezpiecznym otoczeniu, sprzyjającym wszechstronnemu rozwojowi dzieci. Bliskość placówek edukacyjnych do osiedli mieszkaniowych i terenów zielonych zwiększa ich funkcjonalność, ułatwia codzienne funkcjonowanie rodzin i zachęca nowych mieszkańców do osiedlania się w gminie.

Ponadto, w miejscowości Miastków Kościelny znajdują się inne obiekty infrastruktury społecznej, takie jak Biblioteka Publiczna, Posterunek Policji oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Lokalizacja kluczowych instytucji publicznych odgrywa istotną rolę w rozwoju gminy. Właściwe umiejscowienie tych placówek może znacząco wpłynąć na jakość życia mieszkańców, poziom bezpieczeństwa oraz atrakcyjność gminy dla nowych inwestorów i mieszkańców. Lokalizacja Biblioteki Publicznej wpływa na rozwój edukacyjny i kulturalny mieszkańców, zapewniając dostęp do wiedzy, wydarzeń kulturalnych i przestrzeni do integracji społecznej. Powinna być umiejscowiona w centrum gminy lub w pobliżu szkół, aby ułatwić dostęp wszystkim grupom wiekowym. Posterunek Policji odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa i skutecznej prewencji, co wpływa na zmniejszenie przestępczości oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Jego lokalizacja powinna umożliwiać szybki dojazd do kluczowych obszarów gminy oraz być blisko miejsc o dużym natężeniu ruchu. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej zapewnia mieszkańcom dostęp do podstawowej opieki medycznej, co wpływa na ich komfort życia i rozwój demograficzny gminy. Placówka powinna znajdować się w miejscu dobrze skomunikowanym, ułatwiającym dostęp osobom starszym i niepełnosprawnym.

Dodatkowo, w obrębie gminy działają także jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które swoje siedziby mają w: Brzegach, Glinkach, Kruszówce, Przykorach, Ryczyskach, Starym Miastkowie, Woli Miastkowskiej, Zabruzdach, Zasiadałach, Zgórzu i Zwoli. Lokalizacja jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa mieszkańców, umożliwiając szybkie reagowanie na zagrożenia, takie jak pożary, wypadki czy klęski żywiołowe. Powinny być usytuowane w miejscach strategicznych, zapewniających

sprawnym dojazdem do wszystkich części gminy, zwłaszcza terenów o zwiększonym ryzyku pożarowym. Bliskość głównych dróg i obszarów zabudowanych zwiększa skuteczność działań OSP, przyczyniając się do ochrony życia, mienia oraz wzmocnienia poczucia bezpieczeństwa w lokalnej społeczności.

W zakresie działalności i integracji społecznej, na terenie gminy działają dwa Koła Gospodyń Wiejskich: KGW Zgórze i KGW Stary Miastków. Koła Gospodyń Wiejskich odgrywają istotną rolę w integracji społecznej, pielęgnowaniu tradycji oraz rozwoju lokalnej kultury i przedsiębiorczości. Działalność tych stowarzyszeń wspiera aktywizację mieszkańców, organizację wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych oraz promocję regionalnych produktów i rękodzieła. Dzięki swojej inicjatywie przyczyniają się do wzmocnienia więzi międzypokoleniowych, budowania tożsamości lokalnej oraz rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Dziedzictwo kulturowe

Istotną rolę w zakresie rozwoju kulturowego odgrywają zabytki nieruchome zlokalizowane na terenie gminy. Biorąc pod uwagę znaczenie zabytków dla środowiska kulturowego to większość obiektów, kwalifikuje się jako lokalne. Są to głównie wiekowe obiekty mieszkalne, gospodarcze i sakralne znajdujące się na obszarze gminy, których zachowanie posłużyć może jako pamiątka dawnego budownictwa, dokumentująca rozwój i dzieje gminy. Natomiast wszystkie zabytki wpisane do rejestru zabytków uznać można, jako zabytki o znaczeniu regionalnym.

W poniższej tabeli wskazano zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków.

Tabela 13. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków znajdujące się na terenie gminy Miastków Kościelny

Nazwa	Nr rejestru	Data wpisu	Miejscowość
park	A-105	19.05.1976 r.	Miastków Kościelny
magazyn spirytusu, zespół pałacowy	A-330	30.12.1984 r.	Miastków Kościelny
kościół par. pw. Nawiedzenia NMP	A-80/412	22.03.1962 r.	Miastków Kościelny
dzwonnica, zespół kościoła par. pw. św. Anny	A-83/415	22.03.1962 r.	Zwola Poduchowna

Źródło: Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków

Lokalizacja zabytków na terenie gminy ma istotne znaczenie dla jej rozwoju, ponieważ wpływa na wiele aspektów gospodarczych i społecznych. Zabytki mogą stanowić kluczowy element promocji gminy, przyciągając turystów. Wpływają także na tożsamość i wizerunek miejsca, wzmocniając więzi mieszkańców z historią regionu. Ochrona i renowacja obiektów

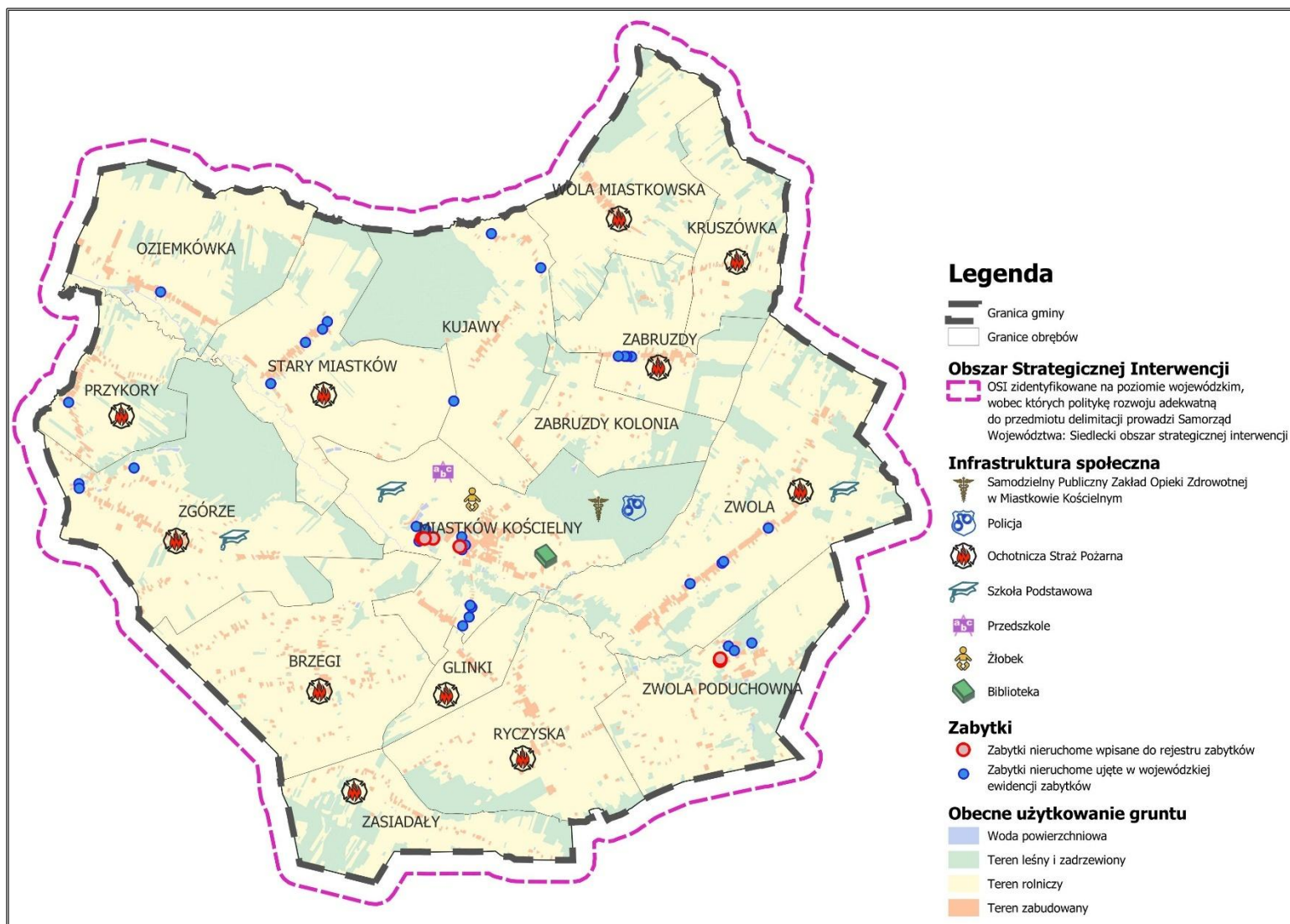
zabytkowych mogą pobudzać rozwój infrastruktury, zwiększać atrakcyjność osadniczą i podnosić wartość nieruchomości.

Obszar Strategicznej Interwencji

Zgodnie z zapisami „Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze”, Gmina Miastków Kościelny należy do **siedleckiego obszaru strategicznej interwencji**. Interwencja w OSI siedleckim skupia się na poprawie atrakcyjności inwestycyjnej podregionu, wzmacnianie postaw przedsiębiorczych i rozwój lokalnych rynków pracy poprzez wykorzystanie istniejącego potencjału i specjalizacji gospodarczych. W podregionie niezbędne są także działania na rzecz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej. Ze względu na problem zanieczyszczenia powietrza, ważne jest także ograniczenie niskiej emisji z sektora komunalno-bytowego i transportowego. Działania w OSI siedleckim skoncentrowane są na:

- wsparciu rozwoju gospodarczego obszaru poprzez:
 - wzmacnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych, m.in. sektora rolnego, przetwórstwa rolno-spożywczego, maszynowego, metalowego i chemicznego,
 - rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej, w tym zapewnienie terenów inwestycyjnych i poprawę ich dostępności transportowej,
 - rozwój infrastruktury turystycznej i promocję zintegrowanej oferty turystycznej.
- poprawie stanu środowiska poprzez:
 - rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
 - zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych,
 - modernizację systemu gospodarki odpadami – wdrażanie gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym.

Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miastków Kościelny - Infrastruktura społeczna i dziedzictwo kulturowe

Źródło: Opracowanie własne

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Miastków Kościelny

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie kierunków rozwoju i zasad polityki przestrzennej w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miastków Kościelny oraz Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze.

4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Ochrona przyrody:

- wszelkie inwestycje powinny być realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami:
 - na terenach objętych ochroną przyrodniczą należy stosować się do zasad określonych w odpowiednich dokumentach,
 - na obszarach leśnych obowiązują zasady wynikające z planów gospodarowania lasami,
 - w dolinach rzek należy uwzględnić konieczność zachowania ciągłości ekosystemów i migracji zwierząt poprzez pozostawienie naturalnych fragmentów krajobrazu,
 - na terenach podmokłych należy dążyć do ochrony naturalnej retencji i środowiska wodnego.
- współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie ochrony przyrody i utrzymania powiązań ekologicznych,
- zachowanie naturalnych cieków i zbiorników wodnych, z uwzględnieniem ich funkcji gospodarczych,
- ochrona wartości krajobrazowych i przyrodniczych poprzez dostosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych oraz rozwiązań w zakresie zabudowy,
- przywrócenie zdegradowanym terenom leśnym, łąkowym i wodnym ich pierwotnego stanu,
- wspieranie zalesień i zadrzewień, zwłaszcza na terenach o niskiej przydatności rolniczej,
- ochrona tradycyjnych elementów krajobrazu wiejskiego takich jak: miedze, pasy zadrzewień śródpolnych czy ekosystemy brzegowe,
- ograniczenie suszy glebowej poprzez wprowadzenie zadrzewień i małych cieków wodnych,
- eliminowanie uciążliwego oddziaływania przemysłu na środowisko.

Ochrona wód:

- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez modernizację infrastruktury, ograniczenie zanieczyszczeń rolniczych oraz tworzenie stref ochronnych wokół cieków wodnych,
- rozwój systemów retencji wodnej, w tym budowa małych zbiorników i ochrona dolin rzecznych,
- ochrona zasobów wodnych przed eutrofizacją i nadmiernym zużyciem,
- wykorzystywanie wód opadowych i roztopowych na terenach zabudowanych,
- ograniczenie lokalizacji nowych inwestycji w bezpośrednim sąsiedztwie linii brzegowej jezior i rzek,
- przeciwdziałanie skutkom suszy zgodnie z krajowymi strategiami retencji wodnej.

Zaplanowane działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy. Zgodnie z przytoczonym planem obszar gminy Miastków Kościelny figuruje jako silnie zagrożony suszą.

Obszar gminy podlega pod Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Na obszarze tym obowiązuje dokument „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”, ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023, poz. 300). Przewidziane działania dla JCWP rzecznych zgrupowane zostały w następujących kategoriach: adaptacja do zmian klimatu, edukacja i informacja, gospodarka ściekowa, kształtowanie stosunków wodnych w zlewni JCWP, ograniczenie zanieczyszczeń rozporoszonych z rolnictwa, poprawa warunków dla obszarów chronionych, poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków, redukcja emisji i zrzutów substancji priorytetowych, aktualizacja programu ochrony środowiska oraz zapewnienie ciągłości biologicznej i morfologicznej rzek i potoków.

W myśl art. 16 pkt. 4 ustawy Prawo wodne, celem nadrzędnym zarządzania ryzykiem powodziowym, przyjętym również w obowiązującym Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej. Określono tam z tego względu cele szczegółowe i kierunki działań mające zmierzać do realizacji przyjętych w tym Planie celów zarządzania ryzykiem powodziowym. Wśród nich wyróżnić można zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, a w ramach tego przewiduje się zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego. Służyć temu ma ochrona lub zwiększenie retencji zlewniowej na gruntach leśnych, wodnoblotnych, zadrzewionych i zakrzewionych, a także na gruntach

rolnych. Warunkiem ich prowadzenia jest ograniczenie niekorzystnych zmian w sposobie zagospodarowania.

Ochrona powietrza:

- promowanie paliw niskoemisyjnych oraz odnawialnych źródeł energii,
- ograniczenie emisji z transportu i gospodarstw domowych,
- termomodernizacja budynków i wymiana źródeł ciepła na ekologiczne.

Ochrona klimatu akustycznego:

- ograniczenie hałasu komunikacyjnego poprzez budowę ekranów akustycznych i nasadzenia zieleni.

Zapobieganie zagrożeniom naturalnym:

- uwzględnianie map zagrożeń powodziowych i planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz skutkami suszy.

Ochrona krajobrazu:

- zachowanie mozaiki krajobrazowej obejmującej zadrzewienia, sady i pola uprawne,
- ochrona alei drzew i nasadzeń przydrożnych,
- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy,
- rekultywacja i ochrona wizualnie wyróżniających się form geomorfologicznych,
- promowanie harmonijnego układu zabudowy z poszanowaniem krajobrazu.

4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- należy dążyć do porządkowania i odtwarzania wartości kulturowych oraz elementów ekspozycji krajobrazowej,
- należy dążyć do utrzymania cennych krajobrazowo przestrzeni otwartych, ograniczeniu inwestowania na terenach rolnych i leśnych, zagospodarowanie rezerw terenowych w istniejących strukturach przestrzennych,
- należy dążyć do kształtowania nowej zabudowy w sposób nawiązujący do tradycji miejsca, eksponować i odtwarzać dominanty architektoniczne i krajobrazowe, ograniczać powstawanie obcych krajobrazowo form zagospodarowania oraz eliminować obiekty dysharmonijne,

- należy dążyć do zachowania i kreowania ładu przestrzennego, zachowania walorów krajobrazu kulturowego oraz kształtowania pasm przyrodniczo-kulturowych o znaczeniu regionalnym poprzez:
 - wzmacnianie przestrzennych walorów obiektów oraz układów przestrzennych (w tym obiektów i obszarów przemysłowych) poprzez rewitalizację, restaurację oraz rekultywację,
 - ochronę, rewitalizację i rewaloryzację obiektów i obszarów historycznych, w tym zabytków mających znaczenie symboliczne,
- należy dążyć do identyfikacji wartościowych obiektów i obszarów dóbr kultury współczesnej o charakterze ponadlokalnym oraz ich ochronę poprzez ustalenia w gminnych dokumentach planistycznych,
- należy dążyć do zagospodarowania i udostępniania stanowisk archeologicznych posiadających czytelną formę krajobrazową w celach dydaktycznych, naukowych i turystycznych,
- należy dążyć do utrzymania w dobrym stanie zasobów dziedzictwa kulturowego objętych ochroną konserwatorską prawną (rejestr zabytków) oraz ustawową (ewidencja zabytków),
- należy dążyć do prowadzenia kompleksowej odnowy i rewaloryzacji definiujących tożsamość regionu zdegradowanych założeń przestrzennych obszarów historycznych, obiektów i zespołów zabytkowych,
- należy dążyć do zachowania i odtwarzania danych układów terenów zielonych,
- należy dążyć do eliminowania funkcji użytkowych obniżających wartości historyczne obiektów zabytkowych oraz obiektów kolidujących z walorami kulturowymi obszarów zabytkowych,
- należy dążyć do wzmacniania istniejących oraz nadawania (w sposób nieumniejszający ich wartości kulturowej) nieużytkowanym obiektom zabytkowym nowych funkcji kulturalnych, turystycznych i edukacyjnych w celu efektywnego i racjonalnego gospodarowania zasobami dziedzictwa kulturowego, podnoszenia atrakcyjności poszczególnych obszarów oraz tworzenia miejsc pracy,
- należy dążyć do tworzenia obiektów o charakterze wystawienniczym, służących zachowaniu, ochronie i promocji dziedzictwa kulturowego regionu,
- należy dążyć do objęcia ochroną terenów zachowujących tożsamość kulturową i walory tradycyjnego krajobrazu o specyficznych i unikatowych walorach krajobrazowych,
- należy dążyć do rozwoju stref rekreacji oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- należy dążyć do podniesienia atrakcyjności turystycznej obiektów zabytkowych,
- należy dążyć do rozwoju kompleksów agroturystycznych,

- należy dążyć do zapewnienia właściwego poziomu dostępności komunikacyjnej do atrakcji turystycznych.

4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

W zakresie zmian w strukturze zagospodarowania terenów:

- należy dążyć do zapobiegania niekontrolowanym procesom rozprzestrzeniania się osadnictwa,
- należy dążyć do przeciwdziałania negatywnym skutkom zabudowy w zakresie ochrony środowiska,
- należy dążyć do odpowiedniego wykorzystania terenów w granicach zabudowanych oraz tworzenia większej zwartości przestrzennej struktury miejscowości,
- wyznaczanie nowych terenów pod rozwój osadnictwa odbywać się powinno na podstawie analiz sporządzonych do planu ogólnego,
- należy dążyć do ponownego wykorzystania obszarów, które utraciły swoje dotychczasowe funkcje, a posiadają potencjał do rozwoju funkcji: mieszkaniowych, usługowych, rekreacyjnych, a także związanych z zieloną infrastrukturą, z uwzględnieniem koniecznych do przeprowadzenia przekształceń funkcjonalno-przestrzennych, rekultywacji oraz działań rewaloryzacyjnych, remontowych i modernizacyjnych,
- należy dążyć do rozwoju podstawowych usług publicznych oraz powiązanych z nimi przestrzeni publicznych,
- należy dążyć do wzmacniania powiązań w transporcie zbiorowym pomiędzy ośrodkami na poziomie lokalnym, a ośrodkami wyższej rangi,
- należy dbać o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenia form zabudowy,
- zaleca się, aby rozwój zabudowy produkcyjno-przemysłowej następował przy głównych szlakach komunikacyjnych,
- zaleca się realizację zabezpieczeń zabudowy produkcyjno-przemysłowej w postaci m.in. pasów zieleni izolacyjnej od granic terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej,
- należy dążyć do uzupełnienia zabudowy mieszkaniowej o usługi podstawowe i zieleni urządzonej,
- należy dążyć do przygotowania i realizacji infrastruktury technicznej zapewniającej odpowiednie standardy zasobów istniejących i projektowanych,
- należy dążyć do tworzenia wysokiej jakości przestrzeni zapewniającej wysokie standardy zamieszkania,

- należy dążyć do wykorzystania potencjału inwestycyjnego terenów stanowiących obszary możliwego zagospodarowania, wskazanego w polityce przestrzennej gminy, w szczególności w kierunku zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, przy czym wielkości wyznaczonych terenów powinny uwzględniać skalę rozwoju miejscowości i przeciwdziałać dezintegracji jednostki osadniczej,
- należy dążyć do braku możliwości rozwoju usług uciążliwych na terenach gdzie występuje funkcja mieszkaniowa.

Szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Gmina Miastków Kościelny nie charakteryzuje się dynamicznym wzrostem liczby ludności w ostatnich latach, co przekłada się na ograniczone zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową. Istniejące luki w zabudowie stanowią wystarczający potencjał do zaspokojenia ewentualnych potrzeb mieszkaniowych, umożliwiając jednocześnie utrzymanie zwartej struktury osadniczej. Taki model rozwoju pozwala na optymalne wykorzystanie dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej, ogranicza koszty związane z rozproszeniem zabudowy oraz sprzyja harmonijnemu kształtowaniu przestrzeni gminy.

4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Na terenie gminy nie jest konieczne wyznaczanie terenów usługowych umożliwiających budowę obiektów handlu wielopowierzchniowego.

4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z definicją celu publicznego zawartą w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 2024 poz. 1145 ze zm.), działania te obejmują realizację celów takich jak:

- wydzielenie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymanie oraz wykonanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,

- budowa oraz utrzymanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Składu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków o opiece nad zabytkami,
- budowa i utrzymanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, uczelni publicznych, federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 165 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym u nauce, szkół publicznych, państwowych lub samorządowych instytucji kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, obiektów sportowych,
- budowa, utrzymanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura komunikacyjna:

- należy dążyć do poprawy dostępności komunikacyjnej, m.in. poprzez rozwój transportu publicznego, w tym przebudowę/rozbudowę istniejącej gminnej sieci drogowej,
- należy dążyć do wprowadzania priorytetów w ruchu drogowym dla transportu zbiorowego poprzez dogodne usytuowanie przystanków,
- należy dążyć do podnoszenia poziomu bezpieczeństwa drogowego przez:
 - realizację chodników, dróg dla rowerów, przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerzystów,
 - działania poprawiające bezpieczeństwo ruchu,
- zaleca się, aby przebudowy dróg realizować zgodnie z wynikami okresowych kontroli stanu technicznego, gadań natężenia oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego,

- należy dążyć do budowy i rozbudowy lokalnego układu komunikacyjnego, w tym infrastruktury obsługi transportu zbiorowego w węzłach integracyjnych i przystankach zintegrowanych,
- należy dążyć do adaptacji istniejących tras i urządzeń, ich uzupełnienia, modernizacji i rozbudowy w celu pełnego obsłużenia terenów istniejącego i potencjalnego rozwoju osadnictwa oraz zapewnienia dostępności komunikacyjnej,
- należy dążyć do utrzymania oraz wzmocnienia systemu komunikacji drogowej, pieszej i rowerowej poprzez stworzenie powiązań terenów inwestycyjnych z istniejącą strukturą przestrzenną miejscowości z otoczeniem.

Trasy rowerowe:

- określa się możliwość realizacji regionalnych i ponadregionalnych tras rowerowych w postaci:
 - wydzielonych dróg dla rowerów w pasie drogowym (poza terenami zabudowanymi w miarę możliwości należy unikać dróg, na których natężenie ruchu samochodowego przekracza 10 000 pojazdów na dobę, chyba że droga dla rowerów prowadzi np. za ekranem przeciwhałasowym),
 - pasów ruchu dla rowerów lub asfaltowym poboczem:
 - w obszarze zabudowanym na drogach, gdzie natężenie ruchu nie przekracza 10 000 pojazdów/dobę, a dopuszczalna prędkość nie przekracza 50 km/h,
 - poza obszarem zabudowanym na drogach, gdzie natężenie ruchu nie przekracza 4 000 pojazdów/dobę,
 - ruchu mieszanego, rowerowo-samochodowego jezdnią:
 - na drogach o natężeniu ruchu do 4 000 pojazdów/dobę: w terenie zabudowanym w przypadku ograniczenia prędkości do nie więcej niż 30 km/h,
 - na drogach o natężeniu ruchu do 1 000 pojazdów/dobę: poza terenem zabudowanym lub gdy dopuszczalna prędkość wynosi powyżej 30 km/h,
 - ruchu na zasadach ogólnych drogami serwisowymi wzdłuż dróg wyższych klas,
 - ruchu na zasadach ogólnych drogami wewnętrznymi o ograniczonym ruchu pojazdów samochodowych, np. leśnymi,
 - zgodnej z zasadami projektowania uniwersalnego (nie dozwolone jest prowadzenie tras ścieżkami piaszczystymi, błotnistymi, brukowanymi, nadmiernie nierównymi),
- należy dążyć do budowy infrastruktury rowerowej dowiązującej sieć ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych do węzłów integracyjnych i przystanków zintegrowanych transportu zbiorowego.

Infrastruktura energetyczna:

- należy dążyć do poprawy bezpieczeństwa energetycznego, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej w zakresie niskich i średnich napięć,
- należy dążyć do rozwoju, modernizacji i dywersyfikacji źródeł energii i paliw, w tym ich rozproszenie, a także wzrost efektywności wytwarzania, przesyłania oraz zużycia energii i paliw,
- należy dążyć do wzrostu udziału energii odnawialnej oraz poprawy efektywności energetycznej,
- dopuszcza się planowanie i realizację urządzeń infrastruktury energetycznej, a także przebudowę, rozbudowę i korekty tras sieci istniejących, jeśli będzie to miało na celu optymalizację funkcji technicznych, systemów energetycznych, minimalizację uciążliwości dla środowiska lub usunięcie kolizji przestrzennych – pod warunkiem braku sprzeczności z innymi ustaleniami prawnymi,
- należy dążyć do zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej poprzez zapewnienie co najmniej dwustronnego zasilania wszędzie tam, gdzie jest to szczególnie istotne ze względu na potrzeby społeczno-gospodarcze,
- należy dążyć do uwzględnienia w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym potrzeby bezpieczeństwa energetycznego przez m.in.
 - rezerwowanie pasów terenów wolnych od zabudowy i przeszkód terenowych dla projektowanej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej, a na etapie jej eksploatacji zapewniających dostęp do sieci i urządzeń energetycznych,
 - określenie ograniczeń w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu w pobliżu projektowanej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej oraz źródeł produkcji energii elektrycznej i ciepłej,
 - rezerwowanie terenów przewidzianych pod budowę instalacji i infrastruktury wykorzystywanej do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (fotowoltaika, farmy wiatrowe), z zachowaniem stref bezpieczeństwa, jeśli będą wymagane,
- należy dążyć do przebudowy oświetlenia ulicznego w kierunku energooszczędnych, inteligentnych układów, wykorzystujących źródła odnawialne,
- należy dążyć do tego, aby zaopatrzenie w energię elektryczną odbywało się na podstawie warunków przyłączenia określonych przez gestora sieci, z istniejącej sieci elektroenergetycznej. Istniejącą i projektowaną sieć elektroenergetyczną należy przystosować do planowanego zagospodarowania. Dopuszcza się rozbudowę, przebudowę oraz budowę nowych sieci elektroenergetycznych, kablowych i napowietrznych. Dopuszcza się budowę stacji transformatorowych w każdym terenie, w ilości zależnej od zapotrzebowania odbiorców na energię elektryczną.

Infrastruktura gazowa:

- należy eliminować lub maksymalnie ograniczyć negatywne oddziaływanie na środowisko, walory krajobrazu i bezpieczeństwo ludności, obiektów liniowej i punktowej infrastruktury systemów przesyłu i magazynowania gazu, ropy naftowej i produktów naftowych.

Infrastruktura światłowodowa:

- należy dążyć do eliminacji braków w zakresie tradycyjnych, podstawowych usług szerokopasmowych oraz usług e-administracji,
- należy dążyć do budowy, rozbudowy lub przebudowy sieci telekomunikacyjnych, szczególnie na potrzeby szerokopasmowego i światłowodowego dostępu do Internetu.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna:

- należy dążyć do dalszej rozbudowy sieci kanalizacyjnej i poprawy jej stanu technicznego oraz modernizacji sieci wodociągowej,
- należy dążyć do realizacji indywidualnych i lokalnych systemów utylizacji ścieków,
- należy dążyć do sukcesywnej sanitacji terenów o zabudowie rozproszonej na obszarach wiejskich (przydomowe oczyszczalnie ścieków lub wywożenie ścieków przy zapewnieniu ich oczyszczania),
- należy dążyć do budowy systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków deszczowych z terenów zabudowanych, głównych tras komunikacyjnych i obszarów przemysłowych.

Utylizacja odpadów:

- należy dążyć do tworzenia właściwych warunków funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, w tym przez realizację inwestycji, wynikających z obowiązującego Planu gospodarki odpadami oraz dokumentów go realizujących,
- zaleca się, aby zasady gospodarowania odpadami prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi oraz ustalonymi przepisami lokalnymi.

Infrastruktura społeczna:

- należy dążyć do poprawy dostępu do placówek kultury, rewitalizacji oraz adaptacji zasobów dziedzictwa kultury, w tym obiektów zabytkowych dla potrzeb kultury,
- należy dążyć do racjonalizacji sieci placówek kultury, w tym modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury,
- należy dążyć do poprawy dostępu do placówek ochrony zdrowia, jak również opieki rehabilitacyjnej oraz obiektów pomocy społecznej,
- należy dążyć do racjonalizacji sieci placówek szkół podstawowych, w tym modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury,

- należy dążyć do rozwoju infrastruktury warunkującej zwiększenie dostępności i upowszechnianiu wychowania przedszkolnego oraz zorganizowania form opieki nad dziećmi do lat trzech,
- należy dążyć do wyposażenia ośrodków w ogólnodostępną infrastrukturę sportowo-rekreacyjną poprzez budowę, rozbudowę i modernizację otwartych i zamkniętych obiektów sportowych, w dopasowaniu do rangi i obszaru obsługi konkretnego ośrodka,
- należy dążyć do upowszechniania prozdrowotnych postaw związanych z aktywnością fizyczną poprzez budowę, rozbudowę i modernizację urządzeń rekreacyjno-sportowych, służących codziennej rekreacji.

4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

W zakresie infrastruktury energii odnawialnej uwzględnia się obowiązujące regulacje prawne, w tym szczególnie wymóg zachowania minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od różnego rodzaju obiektów, zwłaszcza budynków mieszkalnych.

Dla obszarów rozmieszczenia farm fotowoltaicznych przewidywana jest lokalizacja obiektów budowlanych niezbędnych dla funkcjonowania farm fotowoltaicznych.

Lokalizacja instalacji do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych powinna odbywać się z preferowaniem obszarów i miejsc o największym potencjale zasobowym, przy uwzględnieniu konieczności eliminowania lub maksymalnego ograniczania zagrożeń i negatywnego oddziaływania tej infrastruktury na środowisko, w tym na bioróżnorodność, powiązania przyrodnicze, walory krajobrazowe oraz zdrowie ludzi, w tym:

- siłowni wiatrowych wszędzie tam, gdzie brak przeciwwskazań wynikających z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego, krajobrazu kulturowego oraz bezpieczeństwa i obronności państwa, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów odrębnych,
- instalacji na biomasę i biogaz na terenach wiejskich, w tym na drewno odpadowe, słomę odpadową z rolnictwa, siano odpadowe z rolnictwa, odpady z hodowli i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz z plantację roślin energetycznych,
- instalacji słonecznych, w tym z systemów fotowoltaicznych (farm) - w obrębie kompleksów najslabszych gruntów rolnych o powierzchni co najmniej 1 ha i gruntach zrehabilitowanych na cele inne niż rolnicze i leśne.

4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Dopuszcza się lokalizację przedsięwzięć z zakresu mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenach produkcyjnych, magazynowych składowych funkcjonujących

w ramach terenów inwestycyjnych dla funkcji produkcyjno-usługowej, służących realizacji polityki aktywizacji gospodarczej gminy.

4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Rolnicza przestrzeń produkcyjna:

- należy dążyć do tego, aby rozwój funkcji rolniczej na terenach gruntów ornych na wysokich wartościach przyrodniczych i użytkowych oparty był na produkcji rolnej,
- tereny charakteryzujące się przewagą użytków zielonych wysokiej i średniej jakości powinny być predysponowane do prowadzenia hodowli (z wyłączeniem przemysłowej) – zalecana ekologizacja rolnictwa,
- należy dążyć do kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach najwyższych klas bonitacyjnych I-III,
- należy dążyć do ochrony gruntów rolnych klas bonitacyjnych I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze i nieleśne,
- należy dążyć do tworzenia odpowiednich warunków infrastrukturalnych i transportowych sprzyjających lokalizacji inwestycji wspierających rozwój nowoczesnych gospodarstw rolnych, o charakterze wielkoobszarowym i zmechanizowanym,
- należy dążyć do promocji rozwoju wielofunkcyjnych terenów o średniej i niskiej zdolności produkcyjnej, przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych, takich jak tradycyjny krajobraz rolniczy, otwarte przestrzenie użytkowane rolniczo oraz trwałe użytki zielone wspierające bioróżnorodność
- należy dążyć do wspierania działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej oraz dążyć do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych,
- należy dążyć do ochrony przed presją urbanizacyjną najcenniejszych i najbardziej produktywnych elementów rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- należy dążyć do ograniczania przeznaczania najlepszych gleb pod uprawy roślin energetycznych,
- należy dążyć do przeciwdziałania fragmentacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw, m.in. poprzez scalanie gruntów i ich zagospodarowanie po scaleniu,
- należy dążyć do wzmocnienia istniejących kierunków produkcji rolniczej oraz zwiększenia towarowości gospodarstw w celu utrzymania wysokiej jakości i wydajności produkcji,
- należy dążyć do upowszechniania działań rolno-środowiskowo-klimatycznych, które sprzyjają zrównoważonemu rozwojowi rolnictwa, uwzględniając ochronę zasobów przyrodniczych, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego,

- należy dążyć do działań na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. poprzez budowę i renowację infrastruktury nawadniającej i odwadniającej,
- należy dążyć do wdrożenia działań mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzenia rolniczego oraz zapobieganie dalszemu ich zanieczyszczeniu (program azotanowy),
- należy dążyć do kształtowania struktury krajobrazu rolniczego w sposób sprzyjający bioróżnorodności poprzez urozmaicanie siedlisk roślinnych i tworzenie warunków dla bytowania różnych gatunków zwierząt,
- należy dążyć do wykorzystywania niezagospodarowanych obszarów rolniczych oraz zachęcać i promować przekształcanie gleb niższych klas bonitacyjnych na zadrzewienia śródpolne, zalesienia czy małe zbiorniki wodne,
- należy na obszarach użytkowanych rolniczo dążyć do pozostawiania pasów ochronnych wokół oczek wodnych i mokradeł, umożliwiając rozwój półnaturalnych zbiorowisk roślinnych, takich jak zarośla, szuwary i roślinność bagienna,
- w dolinach rzek należy dążyć do zadbania o zachowanie tradycyjnej gospodarki łąkowej, a zwłaszcza niezastąpienie półnaturalnych łąk przez pola i intensywne użytki zielone,
- należy dążyć do ochrony półnaturalnych ekosystemów (m.in. łąki) w warunkach normalnego użytkowania gospodarczego dużych obszarów,
- należy dążyć do ochrony i zwiększenia powierzchni zadrzewień oraz zakrzewień śródpolnych poprzez wspieranie naturalnego rozwoju drzew i krzewów na miedzach, wokół oczek wodnych i innych nieużytkowanych rolniczo terenach,
- należy dążyć do ochrony torfowisk w kompleksach pól uprawnych poprzez rezygnację z odwodnień i przeciwdziałanie eutrofizacji,
- należy dążyć do tworzenia barier biologicznych, przeciwdziałających rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń przez migrację wodną oraz powstawaniu erozji wietrznej i wodnej,
- należy dążyć do prowadzenia rekultywacji zdegradowanych terenów zgodnie z zasadą kształtowania zróżnicowanych warunków środowiskowych, koncentrując się na rekultywacji fitomelioracyjnej i krajobrazowej.

Leśna przestrzeń produkcyjna:

- należy dążyć do zwiększenia lesistości oraz przeciwdziałania fragmentyzacji przestrzeni przyrodniczej poprzez zagospodarowanie leśne gruntów o najniższej wartości rolniczej, a także w ramach rekultywacji terenów nieużytkowanych,
- należy dążyć do ograniczenia zmian przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne,
- należy dążyć do uwzględnienia nadrzędnej roli pozaprodukcyjnych funkcji lasów, zwłaszcza w lasach ochronnych, obszarach o wyjątkowych walorach przyrodniczych, terenach wrażliwych ekologicznie (wydmy, obszary podmokłe, strome zbocza) oraz

w lasach pełniących funkcje rekreacyjne, szczególnie w obrębie miast i ich bezpośredniego sąsiedztwa.

4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy Miastków Kościelny brak jest obszarów zdegradowanych i rewitalizacji oraz obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

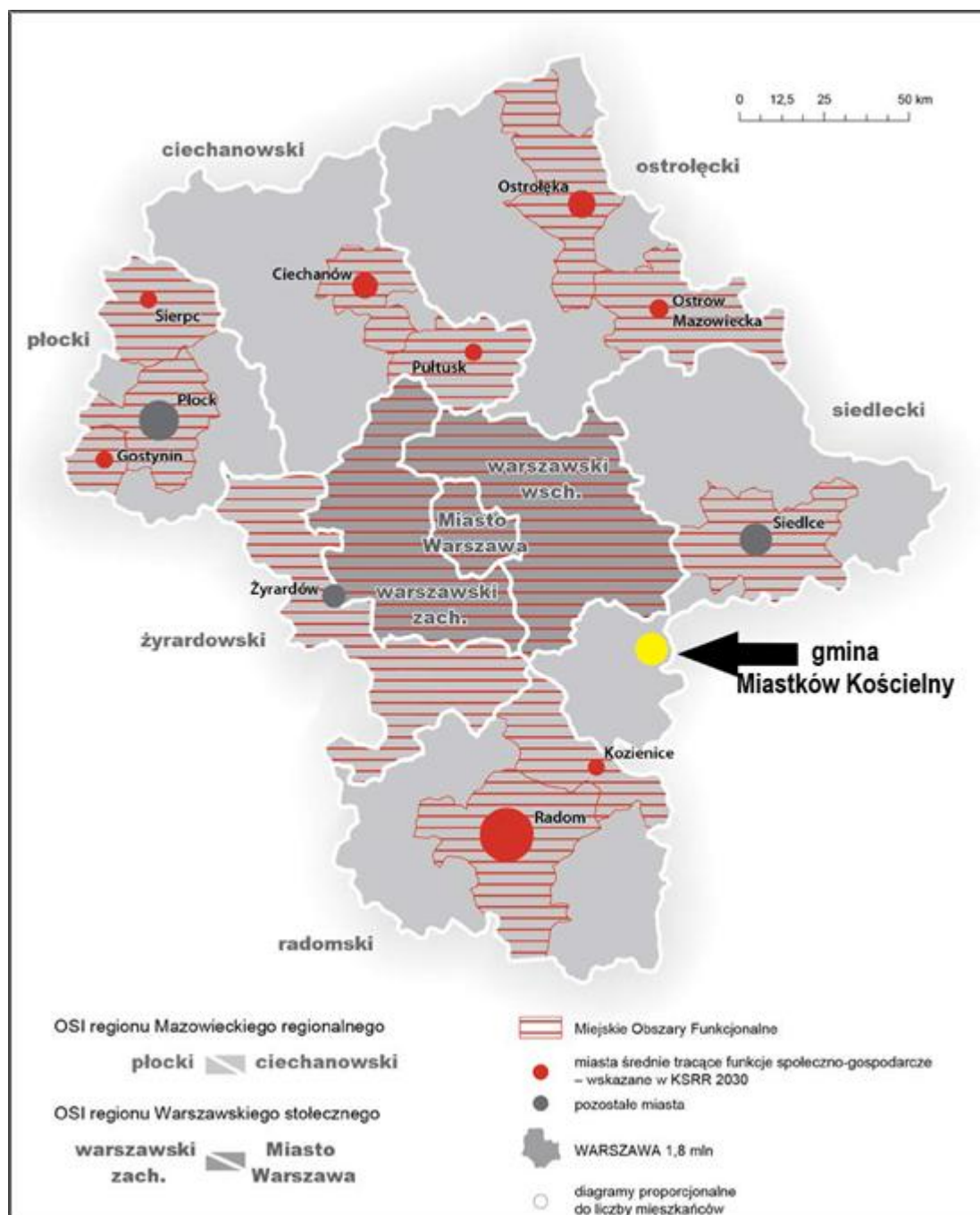
Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako „wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna, łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze wyznacza w województwie mazowieckim dwa rodzaje Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), uwzględniające również OSI z poziomu krajowego, wskazane w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030): problemowe w poziomie podregionów NUTS 3 oraz bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne.

Gmina Miastków Kościelny zaliczona została do następujących obszarów strategicznej interwencji (OSI) województwa mazowieckiego:

- OSI problemowe:
 - OSI regionu Mazowieckiego regionalnego: siedlecki obszar strategicznej interwencji.

Rysunek 9. Położenie Gminy Miastków Kościelny na tle obszarów strategicznej interwencji w województwie mazowieckim

Źródło: Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Siedlecki obszar strategicznej interwencji

Interwencja w siedleckim obszarze strategicznej interwencji zorientowana będzie na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej podregionu, wzmocnienie postaw przedsiębiorczych i rozwój lokalnych rynków pracy poprzez wykorzystanie istniejącego potencjału i specjalizacji gospodarczych. Ponadto wzmocniane będą zdolności tego terenu do rozwoju nowych branż w celu dywersyfikacji gospodarki podregionu, zwłaszcza na obszarach wiejskich, aktywizacji zawodowej ludności oraz wzmocnienia bazy dochodowej samorządów lokalnych.

Z uwagi na atrakcyjność turystyczną, w szczególności w pasmach przyrodniczo-kulturowych obszaru, planowane działania powinny obejmować m.in. rozwój konkurencyjnej oferty turystycznej. W podregionie niezbędne są także działania na rzecz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej. W celu poprawy jakości powietrza w podregionie kluczowe są również inwestycje wpływające na ograniczenie niskiej emisji z sektora komunalno - bytowego i transportowego.

Działania w OSI siedleckim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach:

- wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru poprzez: poprzez:
 - wzmocnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych, m.in. sektora rolnego, przetwórstwa rolno-spożywczego, przemysłu maszynowego, metalowego i chemicznego,
 - rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej, w tym zapewnienie terenów inwestycyjnych i poprawę ich dostępności transportowej,
 - rozwój infrastruktury turystycznej i promocję zintegrowanej oferty turystycznej,
- poprawa stanu środowiska poprzez:
 - rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
 - zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych,
 - modernizację systemu gospodarki odpadami – wdrażanie gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym.³⁸

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Miastków Kościelny

Na terenie gminy Miastków Kościelny nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym.

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy Miastków Kościelny – Wójta.

³⁸ Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, przyjęta uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

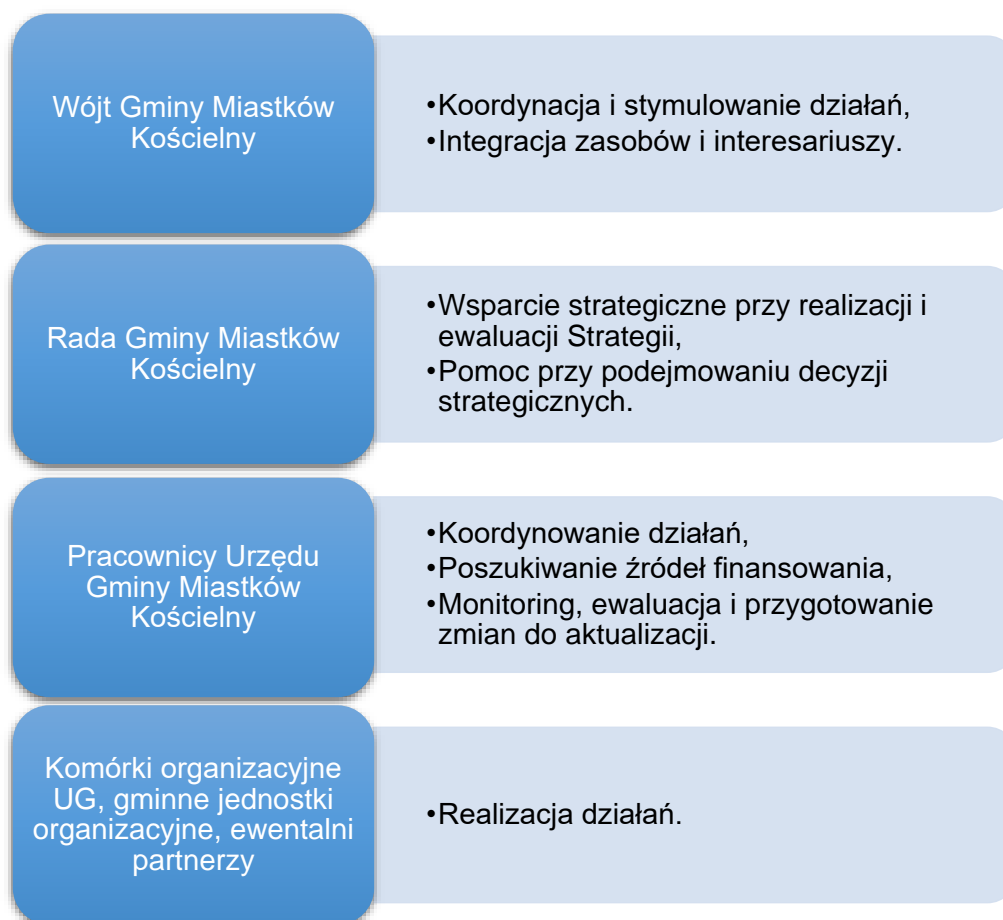
- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Gminy Miastków Kościelny,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Wójt Gminy Miastków Kościelny będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Gminy Miastków Kościelny oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Gminy będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Miastków Kościelny (liderem i koordynatorem).

Rysunek 10. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecenie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów)

wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów. Ewaluacji podlegać będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji

statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Wójt Gminy Miastków Kościelny, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 poz. 1465). Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Ramy finansowe i źródła finansowania

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Gmina Miastków Kościelny, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,

- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 14. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania						Planowane źródło finansowania zadań
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców									
Cel operacyjny 1.1 Atrakcyjne warunki mieszkaniowe	Zwiększenie powierzchni uzbrojonych terenów pod mieszkalnictwo z obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego	Wyznaczenie nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe w planach zagospodarowania przestrzennego							Budżet własny Gminy
		Wyposażenie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkalne w niezbędną infrastrukturę techniczną							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład; Budżet podmiotów realizujących zabudowę mieszkaniową.
	Utrzymanie poziomu bezpieczeństwa	Modernizacja Strażnic Ochotniczej Straży Pożarnej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Doposażenie jednostek OSP							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
Cel operacyjny 1.2. Wysokie standardy infrastruktury społecznej	Poprawa stanu technicznego użyteczności publicznej	Modernizacja, przebudowa i rozbudowa budynków użyteczności publicznej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania						Planowane źródło finansowania zadań
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	
									i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Doposażenie budynków użyteczności publicznej.							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Zwiększenie dostępu do służby zdrowia na terenie gminy							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
	Wzrost efektywności działania instytucji samorządowych	Zwiększenie liczby usług publicznych świadczonych elektronicznie							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Zmodernizowanie systemów obsługi klienta w instytucjach samorządowych							Budżet własny Gminy.
		Racjonalna gospodarka zdolnością inwestycyjną Gminy Miastków Kościelny							Budżet własny Gminy.
	Polepszenie warunków funkcjonowania żłobków, przedszkoli oraz jednostek oświatowych i sportowo-rekreacyjnych	Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 w żłobkach							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania						Planowane źródło finansowania zadań
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	
		Zapewnienie opieki dzieciom do lat 6 w przedszkolach							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Modernizacja, rozbudowa i doposażenie żłobków i przedszkoli							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Modernizacja i rozbudowa szkół podstawowych							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Poszerzenie oferty edukacyjno-rozwojowo-wychowawczej żłobków, przedszkoli i szkół							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Modernizacja, rozbudowa i budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
Cel operacyjny 1.3.		Rozszerzenie oferty usług społecznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych							Budżet własny Gminy;

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania						Planowane źródło finansowania zadań
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Zintegrowane i zaktywizowane społeczeństwo	Wzrost jakości życia we wszystkich grupach wiekowych mieszkańców i ich integracja								Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Zwiększenie kompetencji zawodowych mieszkańców							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Organizacja wydarzeń integrujących lokalną społeczność							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Ułatwienie dostępu do miejsc integrujących lokalną społeczność							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
	Aktywizacja mieszkańców dotkniętych problemami społecznymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	Wdrożenie nowych programów profilaktycznych i aktywizacyjnych mieszkańców							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Zwiększenie skali wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży.							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania						Planowane źródło finansowania zadań
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	
									i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Usunięcie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
Cel strategiczny 2. Wykorzystany potencjał rekreacyjny Gminy oraz konkurencyjna gospodarka lokalna									
Cel operacyjny 2.1. Oferta inwestycyjna Gminy wykorzystująca rolniczy potencjał gminy	Pozyskanie nowych inwestorów i rozwój lokalnego sektora usług rolno – spożywczych oraz handlu	Wdrożenie instrumentów wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw (np. dostęp do doradztwa prawnego, finansowego, ulgi podatkowe)							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Opracowanie i wdrożenie systemu promocji gospodarczej i inwestycyjnej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
Cel operacyjny 2.2. Rozszerzona oferta rekreacji weekendowej	Rozbudowa oferty kulturalnej Gminy	Remont i odnowa obiektów o wartości historycznej, w tym budynków zabytkowych							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Poprawa stanu technicznego obiektów instytucji kultury oraz zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania						Planowane źródło finansowania zadań
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	
									i zagraniczne, w tym Polski Ład.
	Rozszerzenie oferty rekreacyjnej i agroturystycznej Gminy	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury okołoturystycznej, w tym agroturystycznej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Modernizacja i rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Promocja turystyczno - rekreacyjna Gminy							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, instalacje do odprowadzania ścieków, sieć elektroenergetyczna, światłowód, sieć gazowa)	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania						Planowane źródło finansowania zadań
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków							Budżet własny Gminy; Środki własne właścicieli nieruchomości; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
	Budowa, modernizacja i utrzymanie dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie uliczne, chodniki, drogi dla rowerów, kanalizacja deszczowa)	Remont i rozbudowa dróg lokalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Budowa dróg dla pieszych i rowerów							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania						Planowane źródło finansowania zadań
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	
		Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
Cel strategiczny 3. Harmonijny ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne									
Cel operacyjny 3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna	Zagospodarowanie publicznych terenów rekreacyjnych	Uporządkowanie terenów zielonych wraz z zakupem elementów małej architektury							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
	Harmonijne zagospodarowanie przestrzeni publicznej	Rozbudowa i przebudowa przestrzeni publicznej wraz z jej odpowiednim wyposażeniem							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład
Cel operacyjny 3.2 Spójność zagospodarowania przestrzennego gminy	Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy.	Stąła aktualizacja zapisów w dokumentach planistycznych oraz opracowanie zmian i nowych dokumentów planistycznych							Budżet własny Gminy.
Cel operacyjny 3.3. Czyste środowisko naturalne oraz rozwój OZE	Poprawa stanu powietrza atmosferycznego	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej							Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania						Planowane źródło finansowania zadań
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	
		Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na niskoemisyjne							Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Montaż OZE na potrzeby energetyczne budynków							Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
	Utworzenie klastra energii	Podpisanie porozumienia w zakresie utworzenia klastra energii							Budżet własny Gminy; Budżet partnerów w ramach klastra energii.
	Ochrona najcenniejszych przyrodniczo obiektów i obszarów na terenie gminy	Zachowanie w dobrym stanie obszarów i obiektów cennych przyrodniczo na terenie gminy							Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
	Zrównoważone gospodarowanie wodami	Modernizacja i rozbudowa instalacji melioracyjnych							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania						Planowane źródło finansowania zadań
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	
									i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Wdrożenie działań służących zmniejszeniu zużycia wody pitnej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Ochrona naturalnych koryt cieków oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład; Środki prywatne.
		Ochrona przeciwpowodziowa gminy							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Wdrażanie zasad kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład;

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania						Planowane źródło finansowania zadań
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	
									Środki prywatne.
	Efektywny system zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej.	Opracowanie procedur szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Ochrona infrastruktury krytycznej							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Opracowanie wydajnego planu zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej							Budżet własny Gminy.
	Wydajny system gospodarowania odpadami	Funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi							Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Ograniczenie na terenie gminy wyrobów zawierających azbest							Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
	Edukacja ekologiczna	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony komponentów środowiska (geologia, rzeźba							Budżet własny Gminy;

Strategia Rozwoju Gminy Miastków Kościelny na lata 2025-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania						Planowane źródło finansowania zadań
			2025	2026	2027	2028	2029	2030	
		terenu, klimat, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, szata roślinna, świat zwierzęcy)							Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.
		Edukacja i informacja w zakresie wsparcia finansowego wymiany źródeł ciepła oraz utylizacji wyrobów zawierających azbest							Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, w tym Polski Ład.

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywności i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Funduszu ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wnioski o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmocnienie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego, Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
 - Ochrona zdrowia.
 - Edukacja.
2. Odporne państwo:
 - Cyfryzacja usług publicznych
 - Infrastruktura i komunikacja
3. Odporna gospodarka:
 - Umiejętności.
 - Nowe technologie.
4. Odporne środowisko:
 - Budynki.
 - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO)

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru wspólnika, jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura

społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorządy mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Miastków Kościelny	9
Tabela 2. Pomniki przyrody na terenie gminy Miastków Kościelny.....	11
Tabela 3. Klasyfikacja elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego JCWP na terenie gminy Miastków Kościelny w latach 2022-2023.....	13
Tabela 4. Analiza SWOT – wymiar społeczny	29
Tabela 5. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy	30
Tabela 6. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)	30
Tabela 7. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Gminy Miastków Kościelny	33
Tabela 8. Cele strategiczne i operacyjne	36
Tabela 9. Cel strategiczny: 1. Wysoka jakość życia mieszkańców.....	39
Tabela 10. Cel strategiczny 2. Wykorzystany potencjał rekreacyjny Gminy oraz konkurencyjna gospodarka lokalna	45
Tabela 11. Cel strategiczny 3: Harmonijny ład przestrzenny oraz czyste środowisko naturalne	52
Tabela 12. Pomniki przyrody na terenie gminy Miastków Kościelny.....	59
Tabela 13. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków znajdujące się na terenie gminy Miastków Kościelny	66
Tabela 14. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy	90
Rysunek 1. JCWPd nr 66 na terenie gminy Miastków Kościelny	14
Rysunek 2. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na terenie gminy Miastków Kościelny	15
Rysunek 3. Mapa lokalizacji strefy ochrony bezpośredniej ujęć wody na terenie gminy Miastków Kościelny	16
Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miastków Kościelny - Strefy funkcjonalno-przestrzenne	57
Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miastków Kościelny - Środowisko przyrodnicze	60
Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miastków Kościelny - Infrastruktura komunikacyjna.....	62
Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miastków Kościelny - Infrastruktura techniczna.....	64
Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miastków Kościelny - Infrastruktura społeczna i dziedzictwo kulturowe	68
Rysunek 9. Położenie Gminy Miastków Kościelny na tle obszarów strategicznej interwencji w województwie mazowieckim	83
Rysunek 10. Podział zadań realizacji Strategii.....	86